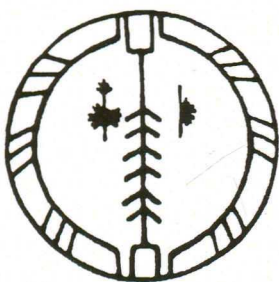

BUDAPESTI FINNUGOR FÜZETEK

21.

SZOFIA ONYINA

SZINJAI HANTI SZÖVEGEK

BUDAPEST, 2011

BUDAPESTI FINNUGOR FÜZETEK

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Finnugor Tanszéke
és a Numi-Tórem Finnugor Alapítvány tudományos kiadványsorozata.
Megjelenik füzetenként

Felelős szerkesztők:
DOMOKOS PÉTER és KLIMA LÁSZLÓ

Jelen kiadvány az OTKA K68061 számú projektumának része
© SZOFIA ONYINA, 2011
© NAGYEZSDA TALIGINA, 2011
© ELTE FINNUGOR TANSZÉK, 2011

Technikai szerkesztő:
MOLNÁR ZOLTÁN

Nyomdai munkálatok:
PÁTRIA NYOMDA

Megrendelhető:
ELTE Finnugor Tanszék
1088 Budapest, Múzeum krt. 4/i
<http://finnugor.elte.hu/>

BUDAPESTI FOLKLOK ÉS MŰVELŐSÉG

SZOFIA ONYINA

SZINJAI HANTI SZÖVEGEK

SZOFIA ONYINA

SZINJAI HANTI SZÖVEGEK

Szerkesztette: Rutkay-Miklós Eszter

Illusztráció: Nagykovács Tibor grafikai

BUDAPEST, 2011

BUDAPESTI EGYETEM TUDOMÁNYOS KÖZLÖNYE

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának
és a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Osztályának
Közleménye

ISZTÁI HÁNYI SZÖVEGEK

Főszerkesztő:
Dr. János J. Kósa

Jelen kiadvány az OTKA 473061 számú projektjeinek része.
© SZERDA Kiadó, 2011
© MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA, 2011
© ELTE EGYETEM, 2011

Főszerkesztő:
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Nyomdai munka:
PATRICA NYOMDA

Kiadás helye:
BUDAPEST
1055 Budapest, Magyar Tudományos Akadémia
1055 Budapest, Magyar Tudományos Akadémia

BUDAPESTI FINNUGOR FÜZETEK

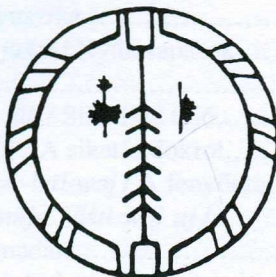
21.

SZOFIA ONYINA

SZINJAI HANTI SZÖVEGEK

Szerkesztette: Ruttkay-Miklián Eszter

Illusztráció: Nagyzezsda Taligina grafikái

BUDAPEST, 2011

*

ISSN 1219-9249

ISBN 978-963-284-217-2

*

BUDAPEST, 2011

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	7
1. ТЫЛТЭМ / <i>tiltəm</i> / Tiltim.....	11
2. Верагты хăр / <i>weratti xâr</i> / A munka színtere.....	14
3. ТЫЛТЭМ. АПЛУВ ЛАПЭТЛУВ / <i>tiltəm – apləw lapətləw</i> / / Tiltim – kutyáinkat etetjük.....	17
4. Катра хот / <i>katra xət</i> / Régi ház.....	21
5. Ун лор / <i>un lər</i> / Nagy tó.....	24
6. Унши / <i>unši</i> / Erdeifenyő.....	26
7. Щăхр / <i>šăxər</i> / A rénszarvas legelő.....	28
8. Пăл реп / <i>păl rep</i> / Magas hegy.....	30
9. Тăл юш / <i>tăl juš</i> / Téli út.....	34
10. Юш елпийн / <i>juš jelpijən</i> / Az utazás előtt.....	37
11. Уйтăнтăпса / <i>ujtantəpsa</i> / Találkozás.....	40
12. Хот пелкев пŷнэлэн / <i>xət pelkew pŷnələn</i> / Félსátrunk mellett.....	42
13. Өволэн куртэм / <i>öw-ələŋ kurtem</i> / Sodráskezdeti falu.....	44
14. Овкуртэм / <i>əw-kurtem</i> / Torkolat-falum.....	45
15. Ма куртэм / <i>ma kurtem</i> / Az én falum.....	46
16. Нŷмаканьлэмэн / <i>nŷm-akañ-ləmən</i> / Nŷm-akañ-ləm-ban.....	46
17. Ашкула ётты хăрэт / <i>áškula jötti xârət</i> / Iskolai játszóterek.....	47
18. Ма щемьяем / <i>ma šemjajem</i> / A családom.....	48
19. Надя па лŷв рутлал / <i>nadja pa lŷw rutlal</i> / Nadja és a rokonai.....	49
20. Ампом / <i>ampəm</i> / A kutyám.....	49
21. Шоврые / <i>šəwrije</i> / Nyuszika.....	50
22. Шовэр юшэт / <i>šəwər jušət</i> / Nyúlcsapások.....	51
23. Лŷк / <i>lŷk</i> / Siketfajd.....	52
24. Хăншаң лŷк / <i>xăňšaŋ lŷk</i> / Siketfajd tojó.....	53
25. Лŷкэт элты / <i>lŷkət el^cti</i> / A siketfajdokról.....	54
26. Нохэр лэты вой / <i>nəxər-leti-wəj</i> / A fenyőszajkó.....	54
27. Мŷя кŷщты вой ай / <i>mŷja kŷšti wəj aj</i> / / Miért kicsi a császármádár.....	55
28. Сŷса йис / <i>sŷsa jis</i> / Itt az ősz.....	56
29. Сŷсн / <i>sŷsən</i> / Ősszel.....	57
Hanti–magyar szójegyzék.....	59
A CD-melléklet tartalma.....	69

Bevezető

A Budapesti Finnugor Füzetek ezen, 21. kötete szerves folytatása a sorozat előző kiadványának, Szofia Onyina Szinjai hanti társalgási szótárának (nyelv-tani vázlattal és szójegyzékkel). A két kötet bevezetést ad a hanti nyelv színjai nyelvjárásába. Az oktatási célú felhasználás elsődleges szerepet kap, hiszen a szerző Magyarországon tevékenykedő hanti lektorként állította össze munkáját.

A szövegekről

A kötetben kétféle szöveg található.

Az első, összefüggő blokkban Nagyecsda Mihajlovna Taligina színjai hanti származású képzőművész és néprajzkutató orosz nyelvű szövegeinek hanti fordítása, illetve azok hanti nyelvű átdolgozása található. E szövegeket a művész-nő eredetileg orosz nyelven írta grafikáihoz, és a képekkel együtt jelentette meg őket 2003-ban¹ „Szinja – életmód és hagyomány N. M. Taligina művészetében” c. albumában. N. M. Taligina képző- és iparművészetet tanult, a kötetben látható sorozat tagjai az album tanúsága szerint moszkvai tanulmányai alatt készültek, hogy „enyhítsék az alkotó honvágyát” úgy, hogy elé varázsolják az otthoni élet képeit. A művésznő érdeklődése a hanti életmód iránt ahhoz vezetett, hogy képzőművészeti tevékenysége mellett tudományos munkásságba is fogott; számos tudományos cikk és önálló könyv szerzője, kandidátusi dolgozatát a színjai hantiknak az életciklusokhoz kötődő szertartásaiból írta.²

Szofia Onyina a tudós-művésznővel egy faluból, Tiltimből származik, így anyanyelvének és népének megismertetéséhez nem is találhatott volna jobb anyagot, mint a rokon szerzőnek a hanti életmódot ábrázoló tollrajzait és az ehhez írott szövegeket. Szofia Onyina azonban az írásokat úgy tolmácsolta hanti nyelvre, hogy saját gyermekkori emlékeit, tudását is beleszötte a szövegekbe, így az eredeti, gyakran filozofikus gondolatok leíró jellegű részekkel bővültek. A jelen kötetbe elsősorban a hétköznapi életet bemutató témák kerültek, míg az album a hitvilág egyes részleteire is kiterjed.

1 Сыня – жизнь и традиции в творчестве Н.М. Талигиной. A kiadványon évszám és kiadás helye nem szerepel.

2 Талигина, Н. М.: Обряды жизненного цикла у сынских хантов. Томск, Изд. Томского Государственного Университета, 2004. 176 p.

A szövegek második blokkját színjai hanti iskolás gyerekek rövid, hanti nyelvű fogalmazványai alkotják. Ezek is a mindennapi életről szólnak, meglehetősen egyszerű nyelvezettel és gondolkodásmóddal, így a nyelvtanulásban jól használhatók.

A szövegek írásmódjáról

E kötet színjai hanti szövegei Szofia Onyina írásmódjában, az előző kötetben használatos cirill alapú helyesírást használva jelennek meg. Meg kell azonban jegyezni, hogy a hanti helyesírás, és egyáltalán az írásbeliség jelenleg is folyamatosan alakul, változik, így maga a szerző sem feltétlenül ezt a változatot használja legfrissebb munkáiban. Mivel azonban a két kötet egymásra épül, a szerkesztők nem találták célravezetőnek a grammatikától eltérő írásmód alkalmazását a szövegekre.

A szövegek cirill betűs és fonematikus átírási változatai között is vannak hangjelöléssbeli különbségek. A cirill betűs változatban a szerző írásmódját tekintettük mérvadónak, míg a fonematikus átírás során – az oktatási céloknak megfelelően – igyekeztünk közelíteni a hagyományos finnugrisztikai jelölésmóddhoz. Ezért pl. a redukált hangokat jelöljük a fonematikus átírásban akkor is, amikor a cirill betűs írásmódban nem szerepelnek.

A hangzóanyagról

A kötethez hangzóanyagot is mellékelünk, amely részben a grammatikai és társalgási kötetből, részben a szöveggyűjteményből tartalmaz hangfelvételeket. A felvételeken Szofia Onyina olvassa fel a leírt szövegeket; technikai munkatársak: Kováts Zsófia és Molnár Zoltán. Mivel a szerkesztés során a szövegeken még apróbb változtatások történtek, kisebb eltérések előfordulnak a lejegyzett és a hangzó változat között. Ez azonban reményeink szerint nem akadályozza a megfelelő használatot.

Korrektúra az előző kötethez

A nyelvtani és társalgási anyagot tartalmazó kötetben előforduló hibákat kijavítottuk és a javított anyagot elhelyeztük a CD-n.

Ruttkay-Miklián Eszter

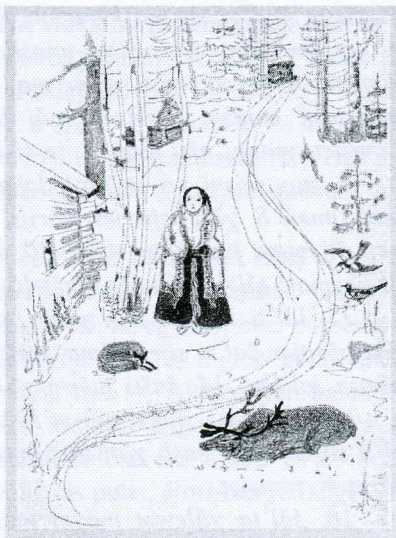
1. Тылтэм

1. Тылтэм куҕ – щит ма куртыем, щит ма сэма питэм мўвием. 2. Тата ма ацилам-антилам, унантилам-унацилам па па опращлам усэт. 3. Хойишэн нопсыема ёхэтл: хоты мўн, ма ай улмем пўрайн, усув. 4. Щи пўрайн куртэмн энмэм ёхэт ин мўй ловата йисэт. 5. Ма ай улмем пўрайн сўмтыет, хулыет айэт усэт. 6. Ин щи ловата уна ёвмел.

7. Туп сойэм папелэкэн лойэм ун накшики, мўй хўрпи ус, тамхатл унты щимэщ. 8. Хоты соймиев щўрыйс, щиты щи щўрыйл. 9. Куртэң мўхэт, тамхатл унты, щи сойма йиңка йиңхэлылэт. 10. Щалта соймиева йхты юшиев нэмэлхоты ат ёвмал: талн лошн ат пўртэла, лўңэн пал тўрэнэн ат энэмла.

11. Лалты лыл шўв ищиты хашцэс, па хўрпия ёвмал аңтэм. 12. Талн, шек ищки пўрайн, лалты сыен йма щашл. 13. Товийн воцты ётэт па энэмты сўмтэт рўвн лаллэн. 14. Шушты юшем хоща еша ил ки лойэмтылэм па хулэнтылэм... вот рўв хулэт па сўмэт нўвэт кўтн хўлытал щашл, хўят пўтэр сый куҕ пелэк элты щацилыыл. 15. Щашл, хоты ўлэт оңтэт лйскэлэт, хоты ампэт хўртэлылэт, хоты хот ов щарэт шихрэмэлэт...

16. Щалта хэлэвэт мўхэт моц пўтрел нўпса ёхтэлийл: «лалты лыл шўв шек кентан лалтэсэл...» 17. Мўн лалты шўвев аңта турэм йик элты ул, мўн лалты шўвев луңхэт иты – мўлха щўрас хуйэң ху йисев, мўлха щўрас нуптэң ху йисев унтан, шўвэтман лалты шўв ийха лылтман. 18. Йис хўят нўмэслал па хўрпет усэт, лўв аңта мўн щиревэн нумэссэт. 19. Кўш мўй хўрпи сўрмэң хўят лалмийл щи лалты лыл шўвэн, лўв щи йис нўпсэт ўрэла ўллы. 20. Щалта лўв па хўрпия кертла, йис хўятэт иты кўт, сыс уйэтты питл, сэмл йис хўятэт иты ватты питл. 21. Щи керлэпсаел лэпэт, улэм иты нёвлэң.

1. tiltəm

1. tiltəm kur^c – šit ma kurtijem, šit ma sema pitəm müwijem. 2. tāta ma ašilam-anfīlam, unanfīlam-unašilam pa pa əprašlam usət. 3. xəjjišən nöpšijema jəxətl: xəti müñ, ma aj ulmem pərajən usəw. 4. ši pərajən kurtemən enməmə juxət in müj löwata jisət! 5. ma aj ulmem pərajən süm̄tijet, xulijet ajət usət. 6. in ši löwata una jüwmel!

7. tup səjəm pa peləkən ləjəm un nak-šiki müj xərp̄i us, tām xətl^c unti šiməš. 8. xəti səjmijew šörijš, šiti ši šörijl. 9. kurtəñ möxet, tām xətl^c unti ši səjma jin̄ka jəñxəlilət. 10. šäl^cta səjmijewa jəx̄ti jušijew neməl^cxəti āt jüwmal: tälən ləšən āt pör^ctəla, lūñən päl törənən āt enəm̄la.

11. läl^cti lil šüw isiti xəšəs, pa xərp̄ija jüwmal āntəm. 12. tälən, šek işki pərajən läl^cti sijen jəma šäsl. 13. təwijən wəšti ötət pa enəm̄ti süm̄tət rūwən läl^clən. 14. šušti jušem xəša ješa il ki ləjəmtiləm pa xuləntiləm... wət rūw xulət pa süm̄tət nüwət kütən xəlital šäsl, xəjat pötər sij kur^c pelək el^cti šäšilijl. 15. šäsl, xəti ület cəñtət ləškəlat, xəti ampət xərtəlilət, xəti cəw šəret šixreməlat...

16. šäl^cta xəlewət möxet məs pötrel nöp̄sa pitl: „läl^cti lil šüw šek kentan läl^ctəsəl...” 17. müñ läl^cti šüwew āntə turəm jik el^cti ul, müñ läl^cti šüwew lūñxət iti – mölxa šöras xujəñ xu jisew, mölxa šöras nuptəñ xu jisew untan, šüwətmən läl^cti šüw i-jəxa lil^cman. 18. jis xəjat nöməslal pa xərp̄et usət, lüw āntə müñ širewən numəssət. 19. küš müj xərp̄i sörməñ xəjat läl^cmijl ši läl^cti lil šüwən, lüw ši jis nöp̄sət ürəla ülli. 20. šäl^cta lüw pa xərp̄ija kertla, jis xəjatət iti küt, sis ujet̄ti pitl, seməl jis xəjatət iti watti pitl. 21. ši kerləpsajəl lepət, uləm iti nöwləñ.

1. Tiltim

1. Tiltim falu az én falucskám, az én szülőföldecském. 2. Itt éltek apáim-anyáim, nagyanyáim-nagypapám és más őseim. 3. Néha eszembe jut, hogyan éltünk kiskoromban. 4. Az akkoriban a falvamban növekedő fák most milyen nagyok lettek! 5. Kiskoromban a nyírfácskák, lucfenyőcskék kicsinyek voltak. 6. Most milyen nagyok lettek!

7. Csak a patak túlsaján álló nagy vörösfenyő olyan a mai napig, amilyen volt. 8. Patakocskánk ahogy csörgedezett, ugyanúgy csörgedezik. 9. A falubéliek ma is arra a patakra járnak vízért. 10. Aztán a patakocskánkhoz

vezető ösvény sem változott meg: télen nem fújja be a hó, nyáron nem növi be a magas fű.

11. A lélegzet ugyanolyan maradt, nem változott más milyenné. 12. Télen, amikor nagyon hideg van, a lélegzetvételeid jól hallatsz. 13. Tavasszal a bogyfélék és a növekvő nyírfák illatát lélegzed be. 14. Ha egy kicsit elálldogálok az ösvényemen és hallgatok... a szellő a lucfenyők és a nyírfaágak között susog, a falu felől emberek beszédhangja hallatsz. 15. Hallatsz, ahogy a rénszarvasok agancsai összekoccannak, a kutyák ugatnak, az ajtózsánérok nyikorognak...

16. Aztán a keleti emberek meséje jut eszembe: „könnyen lehet venni a lélegzetet...” 17. A lélegzetünk nem az éterből van, a lélegzetünk – mint a bálványszellemeknek – az egykori ezer emberöltő, az egykori ezer embernyi kor teljesen, áttetszőre összekeveredett levegője. 18. A régiek gondolatai másfélék voltak, nem úgy gondolkodtak, mint mi. 19. Akármilyen halandó lélegzik abból a levegőből, azoknak a régi időknek a gondolatát szívja a vérebe. 20. Aztán megváltozik, a régiekhez hasonlóan érzi a teret és az időt, a szeme úgy lát, mint a régieké. 21. Ez a változás puha, álomszerűen lágy.

A munka színtere

2. Вератты хяр

1. Хянты хоят улты тэхайэн ху пелэк па нэ пелэк ул. 2. Ху лүв юкан улты пелэк тайл, нэ лүв юкан улты пелэк тайл. 3. Хотэн, хот ов пелэк – щит нэ пелэк, мўл пелэк – щит ху пелэк. 4. Камэн, хот ов елпи пелэк – щит ищи нэ пелэк. 5. Хот шайшэн – щит ху пелэк. 6. Щишн ов пела улты пелэк, кўш ёлн, кўш камэн – щит нэ вератты, щўтцэты лот па шушэлыгы тэха. 7. Камэн, хот шайшэн ёх вератлэт па шушэлылэт. 8. Ёлн, мўл пела, ёх щўтшэлэт, омэслэт, мосал ки вератлэт. 9. Вой велты ки

йңхәс, мятты вой ки мōщатс, етн ёхи ёхәтл па мōщатәм войлал щита ләщатләллы. 10. Меләк пōрайн ёх камән вератләт.

11. Ху пеләкән – емәң ампарәт, лōхәт па хўл-вой велпәсләты пōрмасәт, хот уләт па па лўвел мосты пōрмасәт улләт. 12. Щи тәха – щит ёх вератты хәр.

13. Товийн курн улты мōхәт Аса мәнләт, сўсән ёхлы ёхәтләт. 14. Тәл сыс, ай кўтые, мосл шўкаләм ухәл нōх ләщаттыя, вōллы ки атәм, щипән йләп ухәл вертыя мосл. 15. Ташән йхты ёх лўнн ухл верләт. 16. Курн улты ёх Аса мәнты елпийн ухәл верләт, хоплал нōх ләщатләт. 17. Холәп ки, холәп хушләт-сәвләт, хоп ки, хоп верләт. 18. Ёх вератты хәрәлән айлта, хәтә верман рупитләт. 19. Щи кўт рōтая уләпсаел элты, ўлылал, турмел, велпәслал элты пōтәрләт. 20. Уйтман, ащел пўңәлән, пōхиел омәсл. 21. Лўв ищи ай ухәл верс па юхәт щитәлн ётл.

2. weratti хәр

1. хәнти хōжат ulti тәхәжән ху пеләк па не пеләк ул. 2. ху лўw жүкан ulti пеләк тәйл, не лўw жүкан ulti пеләк тәйл. 3. хōтән, хōт оw пеләк – šit ne пеләк, мўл пеләк – šit ху пеләк. 4. камән, хōт оw jelpi пеләк – šit isi ne пеләк. 5. хōт šāšән – šit ху пеләк. 6. šišән оw pela ulti пеләк, күš jōlән, күš kamән – šit ne weratti, šūtšәti lot pa šušәliti тәха. 7. kamән, хōт šāšән jōх weratlәт па šušәlilәт. 8. jōlән, мўл pela, jōх šūtšәlәт, оmәslәт, mәsәl ki, weratlәт. 9. wōj welti ki jāñхәs, мәtti wōj ki mōšәtәs, jetән jōҳi jōҳәtl па mōšәtәм wōjlәl šita lešәtlәlli. 10. melәк pōrajән jōх kamән weratlәт.

11. ху пеләкән – jemәң amparәт оmәslәт, лōхәт па хўл-wōj welpәslәti pōrmasәт, хōт уләт па па лўwel mәsti pōrmasәт ullәт. 12. ši тәха – šit jōх weratti хәр.

13. tәwijән kurⁿ ulti mōхәт asa mәнләт, sūsән jōҳli jōҳәtlәт. 14. tәl sis, aj күtiје, mәsl šūkәlәм uxәl нōх lešәttija, wōlli ki атәм, šišән jәләp uxәl wertija mәsl. 15. tәsән jәҳti jōх lўнән uxәl werlәт. 16. kurⁿ ulti jōх asa мәnti jelpijән uxәl werlәт, хōplәl нōх lešәtlәт. 17. хōләp ki, хōләp хушләт-sewlәт, хōp ki, хōp werlәт. 18. jōх weratti хәрәлән ajl^әta, хәtl^ә werman rupitlәт. 19. ši күt rōtaja ulәpsajel el^әti, ўlilәl, турмел, welpәslәl el^әti pōtәр^әlәт. 20. ujtman, әsәl pўңәлән pōҳijel оmәsl. 21. лўw isi aj uxәl werәs па juxәт šitәлән jōtl.

2. A munka színtere

1. A hantik lakóhelyén van férfi oldal és női oldal. 2. A férfinak is van saját lakórésze és a nőnek is van saját lakórésze. 3. A házban a bejárati ajtó oldala a női rész, a belső oldal a férfi rész. 4. Kint, a bejárati ajtó előtti rész női terület. 5. A ház háta mögött férfi terület van. 6. Ezért a bejárati ajtó felé eső rész, akár bent, akár kint a nők dolgozó- és pihenőhelye, és arrafelé járkálnak. 7. Kint, a ház háta mögött a férfiak dolgoznak és járkálnak. 8. Otthon, a belső részen a férfiak pihennek, üldögélnek, és ha kell, dolgoznak. 9. Ha vadászni volt, elejtett valami állatot, este hazaérkezik és az elejtett állatokat ott készíti ki. 10. Meleg időben a férfiak kint tevékenykednek.

11. A férfi oldalon állnak a szent raktárak, a sílécek és a vadászó-halászó eszközök, a sátorrudak és más, nekik szükséges szerszámok. 12. Az a hely a férfiak munkájának színtere.

13. Tavasszal a falubéliek az Obra mennek, ősszel jönnek vissza. 14. Télen, rövid idő alatt kell az eltörött szánt felújítani, ha nagyon rossz, akkor új szánt kell készíteni. 15. A rénszarvaspásztorok nyáron készítének szánt. 16. A falubéliek az Obra indulásuk előtt készítik el a szánokat, és rendbehozzák a csónakjaikat. 17. Ha a hálójukkal foglalkoznak, akkor hálót kötnek-fonnak, ha a csónakokkal, akkor csónakot készítének. 18. A férfiak a helyükön lassan, naphosszat dolgoznak. 19. Eközben nyugodtan beszélgetnek az életükről, a rénszarvasaikról, az időjárásról, a vadásatról-halásatról. 20. Persze az apja mellett ott ül a fia is. 21. Ő is készített egy kis szánt, aztán azzal játszik.

Tiltim – kutyáinkat etetjük

3. Тылтэм. Аплув лапэтлув

1. Хот ов елпи пелэк – щит нэ пелэк. 2. Камэн тўт юхи хот лойл. 3. Нэжэт лый пормаслал: карты курэт, тахарэт, хотхяр сохлэт щита шавилэт. 4. Щўнэн, сорэлтэм тўрэн и сыха йрман лойл. 5. Сўсн, олэң лоц питты пўрайн, вай илэм акэтла. 6. Мосты арат ки щимэщ торэн сухэтла, ваен, кўрэн ипўша сорэм питл. 7. Хот ов елпийэн щопув, ватухлэт па нэжэтухлэт омэслэт. 8. Нэжэт, аплал урэңн па щита, хот ов элты еша елшэк ап хот лоцлэт. 9. Ап лаптэпса – щит ищи нэ рупата. 10. Антилала няврэмт, мет шопэң, эвилал нётлэт.

11. Нэжэт ёлн ов пелэкн вератлэт, ёнтэслэт. 12. Хятл хошэм пўрайн, сўсн, товийн па лўңн, нэжэт камэн ов пўңэлэн вератман омэслэт: сэх, мўлщаң, вай, ернас ётлэт. 13. Ун и рут хўща, хўл икемэн рупитлэт: хўй тятлэсл, хўй лон верл, хўй ернас ётл, хўй ернас эвэтл, хўй ханши ётл,

хой ханши эвэтл, хой ханши ващл, хой па акань верл. 14. Хол икемэн омэслэт па вератлэт. 15. Айшэк эвел инщэсл: «Антя, тәмем хоты сáхат вертыя?»

16. Нэ мүйкем верэтл лүңн, хатлэт хүвэт пöрайн, ёнтэсл. 17. Вератты рупата ар: лапкайн äт тыныла ханты вай, ханты ернас, ханты мöлщан, ханты ун хöят па няврэм сöх. 18. Щит урэңэн каркам нэ, алэңсáхат элты етна унты, рáмкэпты унты, ёнтэсл. 19. Ма ащем ястыйл: «Ма äт уйэглэм хун нын антян ил öлылыйл. 20. Ма хун ил öллэм – лүв вератл, ма хун нöх киллэм – лүв ёнтэсл».

21. Щи кýt па лэтöт кавэрты мосл, тýtтöх сэвэрты мосл – щит иса лавэр нэ рупата.

3. tiltəm – apləw lapətləw

1. хот əw jelpi pelək – šit ne pelək. 2. kamən tüt jüxi хот лəjl. 3. neңəт lij pörməsləl: karti kurət, täxarət, хот хär səxləт šita šawiləт. 4. šüңən sərəltəm törən i sixa jərman лəjl. 5. süsn, ələң ləс pitti pörajən waj iləm äkəтla. 6. məsti arat ki šiməš törən suxəтla, wajen, күren ipüša sərəm pitəл. 7. хот əw jelpijən səpüw, wat uxəl pa neңəт uxləт əməsləт. 8. neңəт apləl urəңən pa šita, хот əw el^cti ješa jelsək ap хот ləsləт. 9. ap lapəтpa – šit iši ne rupata. 10. anfilala nəwreməт, met šəpəң, ewiləл nəтləт.

11. neңəт jölən əw peləkən werətləт, jəntəsləт. 12. хäтl^c хəсəм pörajən, süsən, təwijən pa lüңən neңəт kamən, əw püңəлən weratman əməsləт: səx, mölsəң, waj, jernas jəтləт. 13. un i rut хəсə хöl i kemən rupitləт: хöj täтləsəl, хöj lən werl, хöj jernas jəтl, хöj jernas ewəтl, хöj хänši jəтl, хöj хänši ewəтl, хöj хänši wasl, хöj akañ werl. 14. хöl i kemən əməsləт pa werətləт. 15. əjsək ewel inšəsl: anfiya, tämem хöти səxəт wertija?

16. ne müj kem werəтl lüңən, хäтl^cəт хүwəт pörajən, jəntəsl. 17. werətti rupata ar: lapkajən äт tinila хäнти waj, хäнти jernas, хäнти mölsəң, хäнти un хöjat pa nəwrem səx. 18. šit urəңən karkam ne aləңsəxəт el^cti jetna unti, rəmkəpti unti jəntəsl. 19. ma ašəm jəstijl: ma äт ujтlēm хун nin anfan il öllijl. 20. ma хун il ölləm – lüw werəтl, ma хун нöх killəm – lüw jəntəsl.

21. ši küт pa letöт kawə^cti məsl, tüt jüx sewərti məsl – šit isa lawə^c ne rupata.

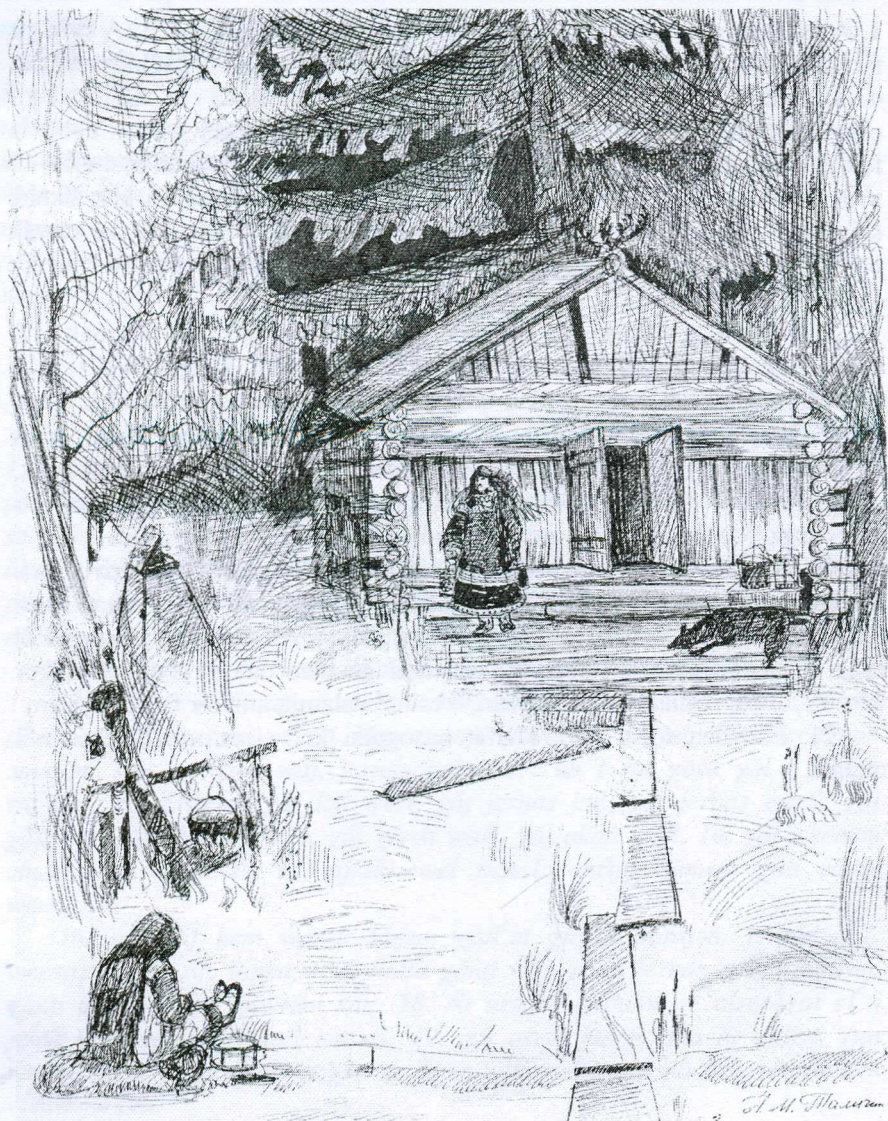
3. Tiltim – kutyáinkat etetjük

1. A bejárati ajtó előtti rész női terület. 2. Kint tűzifaház áll. 3. A nők ott tartják a holmijukat: a vaskályhákat, gyékényszőnyegeket, padlódeszkákat. 4. A sarokban csomóba kötve szárított fű áll. 5. Ősszel, az első hó leestekor csizmába való füvet gyűjtenek. 6. Ha kellő mennyiséget szedsz ebből a fűből, akkor a csizmád, a lábad mindig száraz lesz. 7. A bejárati ajtó előtt áll a tisztátalan szán, a tárolószánok és a női szánok. 8. A nők a kutyáiknak szintén ott, az ajtótól egy kicsit távolabb építenek kutyaházat. 9. A kutyák etetése is női munka. 10. Az anyáknak a gyerekeik, különösen a lányaik segítenek.

11. A nők a házban az ajtó felé eső részen dolgoznak, varrnak. 12. Meleg napokon, ősszel, tavasszal és nyáron a nők kint, az ajtó mellett ülve munkálkodnak: női bundát, férfi bundát, csizmát, ruhát varrnak. 13. Nagy családokban mind egyformán dolgoznak: van, aki prémet puhít, más incérnát készít, ruhát varr, ruhát szab, mintát varr, mintát vág, mintát hasít, babát csinál. 14. Mind egyformán ülnek és szorgoskodnak. 15. A kisebb lány megkérdezi: anyácska, ezt hogyan kell csinálni?

16. Az asszony amennyit bír nyáron, a hosszú napok alatt, annyit varr. 17. Sok a tennivaló: a boltban nem árulnak hanti csizmát, hanti ruhát, hanti férfi bundát, hanti felnőtt és gyerek holmit. 18. Ezért a serény nő reggeltől estig, sötétedésig varr. 19. Apám azt mondja: nem tudom, anyátok mikor fekszik le. 20. Amikor én lefekszem, ő csinál valamit, amikor felkelek, varr.

21. Eközben főzni kell, tűzifát hasogatni kell – ez mind nehéz női munka.

Régi ház

4. Катра хот

1. Тылтэм куртəн катра хотэм. 2. Ма ай пöра элты тата усэм. 3. Тата ма сема питсэм. 4. Тата ма антилам-апилам, öпилам, яйлам, апицилам пилн энэпсэм.

5. Тām хот катра пöрайн унашемн нак элты опсэлыса. 6. Хотэв и улты лоңл тайс. 7. Лыпэлта тöнтыйн лакман ус. 8. Ов пүңэлн щöхал тайс. 9. Щöхал элты āнта туп хошэм ус, хöлна па еша нöви ай ишнева нётэпса верс. 10. Овев āнта шек пāl, щимэщ нял щүңпи па хошэм мўв пела ус. 11. Хöятэт иса овлал щиел пела усэт. 12. Лыпи овев лыпия пүншанцэс. 13. Ким пелэк овев кимпелка пүншанцэс. 14. Овев ёш карты ищи мātтыки хātлуп хöрпи. 15. Овев пелки пүшты пöрайн ов щāрэв öщхўлья шихэрлыйл. 16. Унантемн щит урəнн хöйишн хўлвöйн нёсəтыса.

17. Хотэв лепəн тайс. 18. Лепəнэв лыпийн павэртэт яма воңхэмэт. 19. Кимэт пелкэл элты лāрахэңа хайэмэт. 20. Лый вöлькэт па тўнэт. 21. Хотэв овхоп шек пāl – кāt-хулэм павəр пāлат. 22. Ай улмем пöрайн мўн овхоп щöппи туп лāрэмэсев. 23. Шек ай няврэма ульняя ким питты хöрпи вöллы āнтом ус.

24. Хот шāшн ацем вератты хāр ус. 25. Лўв щита айлта, хāта верман, ухэл верс, лöх воңхэс, сўв вöлтэс.

26. Ин хотэв ешаул ил щи āркəпл, щит урəнн ацем па антем ин ялəп хот версəнн.

4. *katra хот*

1. *tiltəm kurtən katra хотem!* 2. *ma aj pöra el^cti tāta usəm.* 3. *tāta ma sema pitsəm.* 4. *tāta ma anti^lam-a^silam, öpilam, jajlam, ap^silam piln enəpsəm.*

5. *tām хот katra pörajən unašemən nak el^cti əpsəli^sa.* 6. *хотew ij-ulti loңəl tāj^s.* 7. *lipəl^cta töntijən lakman us.* 8. *əw pүңələn šöхal tāj^s.* 9. *šöхal el^cti ānta tup хöšəm us, хölna pa ješa nöwi aj išnewa нотəpsa werəs.* 10. *əwew ānta šek pāl, šiməš nāl šүңpi, pa хöšəm mўw pela us.* 11. *хöjatət isa əwlal šijel pela usət.* 12. *lipi əwew lipija пүншансəс.* 13. *kim pelək əwew kimpelka пүншансəс.* 14. *əwew jöš karti iši māt^ti ki хātлup хöрпи.* 15. *əwew pelki пүшти pörajən əw šārew öсхў'la šixərlijl.* 16. *unan^temən šit urəнн хöjišən хўl-wöјən нösətisa.*

17. *χṱew lepəŋ tājs*. 18. *lepəŋ lipijən pawərtət jāma wəŋχəmət*. 19. *kimət pelkəl el^cti lāraχəŋa χājəmət*. 20. *lij wōl^cəkət pa tūŋət*. 21. *χṱew ɔw-χṱp šək pāl – kāt-χuləm pawər^c pālat*. 22. *aj ulmem pōrajən mūŋ ɔw-χṱp šōppi tup lāreməsew*. 23. *šek aj nāwrema ulhaja kim pitti χōrpi wōlli āntəm us*.

24. *χṱt šāšən ašem weratti χār us*. 25. *lūw šita ajl^cta, χāt^c werman uxəl werəs, lōχ wəŋχəs, sūw wōltəs*.

26. *in χṱew ješaul il šī ārkəpl, šit urəŋən ašem pa an^cəm in jāləp χṱt wer^csəŋən*.

4. Régi ház

1. Tiltim falubéli régi házam! 2. Kiskorom óta itt éltam. 3. Itt jöttem napvilágra. 4. Itt növekedtem anyáimmal-apáimmal, nővéreimmel, bátyáimmal, kistestvéreimmel.

5. Ezt a házat régen a nagyapám építette vörösfenyőből. 6. Házunk nem volt lepadlásolva. 7. Belülről nyírkéreglapokkal volt fedve. 8. Az ajtó mellett agyagkandalló állt. 9. Az agyagkandallótól nemcsak meleg volt, hanem egy kis világossággal még segítséget is nyújtott az apró ablakunknak. 10. Az ajtónk nem túl magas, amolyan négyzetes, és dél felé nézett. 11. Mindenkinek arra nyílt az ajtaja. 12. A belső ajtónk befelé nyílt. 13. A külső ajtónk kifelé nyílt. 14. Ajtónk kilincse olyan, mintha evező volna. 15. Amikor kinyitottuk az ajtónkat, furcsán csikorgott az ajtózsanér. 16. Ezért nagyanyám néha halzsírral kenegette meg.

17. A házunknak volt előszobája. 18. Az előszoba belsejében a gerendák jól voltak bárdolva. 19. A másik felükön gömbölyűre voltak hagyva. 20. Simák és egyenesek. 21. A házunk küszöbe nagyon magas – két-három gerenda magasságú. 22. Kiskoromban a küszöbön keresztül mi csak átgördülni tudtunk. 23. Egészen kicsi gyerekeknek lehetetlen volt feleslegesen kijutnia.

24. A ház háta mögött apám munkaterülete volt. 25. Ott ő komótosan, egész nap munkálkodva szánt készített, sítalpat faragott, botot gyalult.

26. A házunk most már nemsokára összedől, ezért apám és anyám most új házat építettek.

Nagy tó

5. Ун лор

1. Товийн ек туты юпийн, хул велты мөхэт хул велты мәнлэт. 2. Хойи-шэн, йик ун пöрайн, лорэтэн хул шимэл. 3. Шци пöрайн ёх, хул кашман, талаң хата верэтлэт яхтыя. 4. Шцимэц ун йик пöрайн, хөта ун-ай лор ул, хөта хул ул-антом, туп ёх лый уйтлэл. 5. Нэ няврэмлал пилн ёлн лавлэсл па хот рупата верл: пусэнцийл, ёнтэсл, лэтёт кавэрл... 6. Шци кут еша шүтцэлыл па нык питара йиңка яңхэлыл. 7. Пöхл мөлхата йиңки нөрэм верс. 8. Йиңки нөрмэл хуват йик амэртэс. 9. Сөрэт, хөят ёхтэм кемэн, нөх пурлэсэт. 10. «Тампүш лорлуw нөх уйман уллайэт, – нумэсэлыл лүw, – шцишн утлор тылэц унты хул шимэл питл». 11. Шци кут па мөлты мөтор сый хөлца шащилыйл. 12. – Я, а-мүй, хоп йиты сый хөлца шащл, шайпүтэм нык тэхэрты мосл, – шцитэлн лүw айлта үтлы пела шушл.

5. un lör

1. tawijän, jek tuti jüpijän, хул welти möхет хул welти mänлэт. 2. хөjišän, jik un pörajän lörätän хул šimäl. 3. ši pörajän jöх хул käšman tālan хат^с werätlat jähтиja. 4. šimäs un jik pörajän хөта un-aj lör ul, хөта хул ul-äntäm, tup jöх lij ujtлel. 5. ne näwremlal pilän jölän lawlәsl pa хөт rupata werl: pusәnsijl, jontәsl, letöt kawәrl... 6. ši күт ješa šүtsәlijl pa nik pitara jinка jähхәlijl. 7. pöхәл möлхат^сl jinки nörәм werәs. 8. jinки nörмәл хүwat jik әмәртәs. 9. sөret хөjat jөхтәм кемән нөх purләsәt. 10. täm pүš lörләw нөх üjman ullajәt – numәsәlijl lүw –, šišән ut lör tilәs unти хул šimäl pitl. 11. ši күт pa möл^сti möтөр sij хөлsä šäsilijl. 12. – ja, а-мүй хөp jiti sij хөлsä šäsl, šaj pүtem nik тәхәр^сti mөsl! – šitelән lүw ajl^сta ütli pela šušl.

5. Nagy tó

1. Tavasszal, a jégzajlás után a halászok halászni mennek. 2. Néha, amikor magas a vízállás, kevés a hal az áradmánytavakban. 3. Ilyenkor a férfiak képesek egész nap hal után járni. 4. Ilyen magas víznél csak a férfiak tudják, hol van kisebb-nagyobb tó, több-kevesebb hal. 5. A nő a gyerekeivel otthon

vár és végzi a házimunkát: mos, varr, főz... 6. Közben egy kicsit pihen, és lemegy a partra vízért. 7. A fia tegnap csinált egy stéget. 8. A stégről vizet merített. 9. A sirályok az ember jöttére felrepültek. 10. Idén a tavainkban magas a víz – gondolja – ezért júliusig kevés hal lesz. 11. Eközben valahonnan valami motorzaj hallatszik. 12. – Na, úgy hallom, valami csónak jön, fel kell akasztani a tűz fölé a teáskannát! – ezzel lassan a part felé lépdel.

Erdeifenyő

6. Унши

1. Мўн, няврэмэт, ашкулайн утэлтымэв пöрайн, тåлн, товийн, лўнн па сўсн, кåматса шўтщэты хåтл тайлув. 2. Товийн ек åт ки лöлал, сўсн ек ки потла, тåлн ўлэн ухэлэн ёхи яңхåлылув. 3. Мåнтэв кўтн кашён куф вöлн шўтщэты ил лойлылув. 4. И лойлыты тåхаевн ун унши энåмл. 5. Щи унши илпийн ўккеллув ёрлув па еша шўтщåлув. 6. Ўлылув еша нёта хырлåt. 7. Мўн шушåлылув: ёх хöят еллы яхлåt, нёжåt ёхлы яхлåt. 8. Ишкки ки, еша наврåtлылув, пöткантылув, хухåtлылув. 9. Хöйишн антев па мўн пилэвн ётл, туп лўв åт эслåллы такан пöткантыты. 10. Кентаншåк пухлантыты, – лўв ястål. 11. Ма онтåпн öлты апщем нöх верлås па лўвел ёгålтålэм. 12. Ватлэм, антем опеёлам пилн мöлтål элты пöгårл. 13. Ешаул ащем щи сўвål ўслы па ўлылал ин щи нёхтålлы. 14. Щишн па еллы м�нты мосл.

6. unši

1. mūn, nāwremāt āškulajən utəl^ctimew pōrajən, tālən, tōwijən, lūnən pa sūsən kāmatsa šūtšəti xāt^c tāj^clāw. 2. tōwijən jek āt ki lōlal, sūsən jek ki pōtla, tālən ūlən uxələn jōxi jān^cxəlilāw. 3. māntew kūtən kašən kur^c wōlən šūtšəti il lojlilāw. 4. i lojliti tāxajewən un unši enəml. 5. šī unši ilpijən ūkkellāw jār^clāw pa ješa šūtšəlāw. 6. ūlilāw ješa nōta xirlāt. 7. mūn šūtšəlilāw: jox xōjat jelli jāxlāt, neḡat jōxli jāxlāt. 8. iški ki, ješa nāwrətlilāw, pōtkantilāw, xu^cxətlilāw. 9. xōjišən an^ctew pa mūn pilewən jōtl, tup lūw āt esləlli takan pōtkantiti. 10. kentanšək puxlantijati! – lūw jastəl. 11. ma ɔntəpən ōlti apšem nōx werləs pa lūwel jōtəl^ctəlm. 12. watlem, an^ctem ōpeḡalam pilən mōl^ctel el^cti pōtər^cl. 13. ješaul ašem šī sūwəl ūsli pa ūlilal in šī nōxtəlli. 14. šišən pa jelli mānti mōsl.

6. Erdeifenyő

1. Nekünk, gyerekeknek iskolás korunkban télen, tavasszal, nyáron és ősszel néhány napnyi szünidőnk van. 2. Tavasszal, ha nem olvad el a jég, ősszel, ha beáll a jég, télen rénszarvasszánon hazajárunk. 3. Menet közben minden falunál leállunk pihenni. 4. Az egyik helyen, ahol meg szoktunk állni, nagy erdeifenyő nő. 5. Az alatt a fenyő alatt megkötjük a gyeplőket és egy kicsit pihenünk. 6. A rénszarvasaink egy kis zúzmót kaparásznak. 7. Mi sétálunk: a férfiak előre felé, a nők visszafelé mennek. 8. Ha hideg van, egy kicsit ugrándozunk, lökdösődünk, futkározunk. 9. Néha anyánk is velünk játszik, de ő nem engedi, hogy erősen lökdösődjünk. 10. Finomabban verekedjete! – mondja. 11. A bölcsőben fekvő kistestvérem felébredt, őt szórakoztatom. 12. Látom, hogy anyám valamiről beszél a két nővéremmel. 13. Kisvártatva apám már fogta is a rénhajtó botját, most már noszogatja a rénjeit. 14. Tehát tovább kell menni.

A rénszarvaslegelő

7. Щăхр

1. Тăмхăтл алəнҗсăхат аҗем ўлылув ёхи воштəслы па аплəк тăхайн хăйсəлы. 2. Лый еша лаллəт па мўн мойн ёх урҗа мăнты ўлы катəлты питлув. 3. Аплам щикўш ил ёрсəллам, лый ищипа такан, юрлалн хёрəтлəт.

4. Ма ма тынҗаҗем ўсəм па ухлəн ўлы ёвəлмəты питсəм. 5. Аҗем тынҗаҗ щёвəмс па мőхты и сыра питса. 6. Яйем тынҗаҗ вőцкəс па нőмна катлəс.

7. Мőщатəм ўлылув, щăхр кўтпа, энəмты юха ил ёрсəллув. 8. Лыпаца улты ўлəт, и ол ўйман, лыйлал лăрəтман хухəтлылəт.

9. Антем аҗцем пилн нянь лəты ўлəт питы няньəн лапəтлəлн. 10. Авəккайлув мőхты ванамəсəт па нёллал антем ёша ворлəлал. 11. Питюх нянь лəты мет сăмəҗ. 12. Ятей аҗцем ёш элты лəл.

13. Ёпем ёш ухəл пăтыя нőх лойс па ухəлн омəсты айшəк аҗцем лавлəсман ус. 14. Лын пўнлəна мойн хőятлув пőх ёхтəс. 15. Таш элты и питы мőлха ўлы пўнла ирлəс па лый хőщаел ванамəс. 16. Аҗцем ёпем элты сот пўш инщəсл: – Тăми мўй? 17. Тăми авəкка? 18. Тăми ма ўлəм? 19. Тăм ўлы нəмл мўй?

7. šāḫar

1. tām ḫātl^c aləḡsāḫat ašem ūliləw jōḫi wōštəsli pa āplək tāḫajən ḫājsəli. 2. lij ješa lal^clāt pa mūḡ mōjəḡ jōḫ urəḡa mānti ūli katəlti pitləw. 3. ap-lam šikūš il jār^csəllam, lij išipa takan, jurlalən ḫōrətlāt.

4. ma ma tinšanem ūsem pa uḫləḡ ūli jōwəlməti pitsəm. 5. ašem tinšan šōweməs pa mōḫti i sira pitsa. 6. jajem tinšan wōškəs pa nōmna katlas.

7. mōšatəm ūliləw šāḫar kūtpa, enəmti jūḫa il jār^csəlləw. 8. lipaša ūlti ūlet, i ɔl ūjman, lij lal lārətman ḫuḫətlilāt.

9. anēm apšem pilən nān leti ūlet piti nānən lapətlələn. 10. awəkkajləw mōḫti wanaməsət pa nōllal anēm jōša wōr^cləlāl. 11. pitūḫ nān leti met sāməḡ. 12. jatej apšem jōš el^cti lel.

13. ōpem jōš uḫəl pātija nōḫ lōjs pa uḫələn ɔməsti ajšək apšem lawlśman us. 14. lin pūḡləna mōjəḡ ḫōjatləw pōḫ jōḫtəs. 15. taš el^cti i piti mōlḫa ūli pūḡla irləs pa lij ḫōšajel wanaməs. 16. apšem ōpem el^cti sət pūš inśəsli: – tāmi mūj? 17. tāmi awəkka? 18. tāmi ma ūlem? 19. tām ūli neməl mūj?

7. A rénszarvaslegelő

1. Ma reggel apám hazaterelte a rénszarvasainkat, és porhóval borított helyen hagyta őket. 2. Egy kicsit pihennek, aztán vendégeinknek szánhúzó szarvasokat fogunk be. 3. Bár megkötöttem a kutyáimat, ők mégis erősen, ahogy erejükből telik, ugatnak.

4. Vettem a saját pányvám, és szánhúzó rénekre hajítani kezdtem. 5. Apám elsuhintotta a pányváját, és rögtön elkapott egy fiatal ünt. 6. Bátyám elhajította a pányvát és egy idősebb ünt fogott ki.

7. A kifogott réneket a legelő közepébe, egy növekvő fához kötöttük ki. 8. A szabadon maradt rének egymás után körülöttük futkosnak.

9. Anyám a kistestvéremmel a kenyérral táplált réneket feketekenyérral eteti. 10. A kezes borjak rögtön közel jöttek, és az orrukat anyám kezébe fúrták. 11. Pityuh szereti legjobban a kenyeret. 12. Jatej a kistestvérem kezéből eszik.

13. A nővérem felállt a kéziszan ülésére, és a szánon ülő kisebb testvéremre vigyázott. 14. Odament mellénk a vendégeink fia. 15. A nyájból

kivált egy fekete, agancs nélküli rén és közelített feléjük. 16. A kistestvérem százszor is megkérdezte a nővéremtől: – Ez mi? 17. Ez kezes borjú? 18. Ez az én rénem? 19. Ennek a rénszarvasnak mi a neve?

Magas hegy

8. Пал рэп

1. Мўн ханты хоятлуw верэтлэт ки, тащ хотн яхлэт. 2. Ўлайн яхты хоятэт – щит юрэн хоятэт. 3. Ищки кўтн, пелҗа кўтн, рўw кўтн ... ешэк хятлые!

4. Тащ хотн, хой ўлы тайл, хой щомән па тўмтак, щит янхэл. 5. Хой щита рупитты, улты юр тайл. 6. Хой верэтл талаң хатл кўрн тащ юпийн шушэлыгы, щит щита ул, щит щита янхэл. 7. Атаң-хатл ўлэт юпийн ипўша шушты мосл. 8. Нётты ётэн, туп ампен па шушсўвен. 9. Талн лўхн

äpläk loŋč xʷvat ʷlät jöpijn ŋuŋŋtʃi moŋl. 10. Lʷn pa rʷv kʷtn, pelŋa kʷtn kew ʷr loŋlätä ʷlät jöpijn xunxälty moŋl. 11. ŋit urna taräm lʷpi moŋl pa takŋär kʷr moŋl.

12. И лотн, курн, туп унашэк ювэм па щомлы питэм мөхэт, уллэт. 13. Щалта па хой шимэл ʷлы тайл. 14. Лʷв äт ки верэтл тащ хотн яхты, ʷлылал мәтты тащ хотн яхты рутлала мәллы. 15. Хойишн мәтты пʷңәлшэк ям хөята хайләллы. 16. Щи хөятән, хун ʷлät kew элты ёхлы ёхәтлät, лʷв ёш ʷлылал хойишн нөх пʷңла ʷллы па тәл хʷват лʷв щирәлн шавиллы. 17. Щи ʷлылалн лʷв хөлта пела нөпсәл питл, щиел пела яңхәл. 18. Холпа яңхәл, вой велты яңхәл. 19. ʷлылал шавиты хөят, тащ ванән ки ул, лʷв лʷвел ухләң ʷлы тутлыл воша яхтыя. 20. Щалта куртәң икена-имена ястыл, мәты нә ʷлы мʷй тайс, кәмән сʷюв тәмпʷш ус, кәмән ʷлы хәлс, кәмән ʷлы ʷлы пөрты войн ләса. 21. Щи юкана, тащ шавиты юкана, тащ шавийәм хөята рәхл мәтты ʷлы хөрты. 22. Нумәслән ки, лʷв нәң ʷлылан хәщәм лʷң яма шавислы, верәтлән папʷш па и пʷш лʷвел ʷлылан мәты. 23. Ищипа кашәң пөрайн лавәф па ёша ʷлылан мийлытыя. 24. Я, лʷв кашл, хөты верты.

25. Курн улты мөхэт тәл хʷват велпәсләлät. 26. Лый вой веллät, хʷл веллät. 27. Лʷң хʷват Асн хʷл веллät. 28. Курн лый ёхан и пеләкн уллät. 29. Папеләкн – хәлащ. 30. ŋит мет ёхи хәщәм тәха тәм уләпсайн.

31. Пәл рәп элты кәт хөят ил өхәлләңән. 32. Ийикел омәсман, кʷрңәлал кәтна вöщкәман хүләм ницта нә ʷлыйн әл китла. 33. Моŋл-ки еша кʷрәлн туп щʷрәмийл. 34. Ийимел, ʷлылал ватәлтәман туллы: ухләл хөмта атәт рәкәнл, ухләл юш питарн лойты юха атәт хойл. 35. Ухләлн өпәң няврәмл омәсл. 36. ʷләң ухләл лавәлман ватәлтәллы.

8. päl rep

1. mʷñ xänti xöjatləw werətlət ki, taŋ xətən jəxlat. 2. ʷlijən jəxti xöjatət – ŋit jurəñ xöjatət. 3. iŋki kütən, peləña kütən, rūw kütən... jəŋək xätl'ije!

4. taŋ xətən xöj ʷli täjl, xöj ŋəmən pa tūmtak, ŋit jəñxəl. 5. xöj ŋita rupitti, ulti jur täjl. 6. xöj werətl tālañ xätl' kūrən taŋ jūpijən ŋušəli, ŋit ŋita ul, ŋit ŋita jəñxəl. 7. atəñ xätl' ʷlet jūpijən ipūša ŋušti məsl. 8. nōtti öten tup ampen pa ŋuš-sūwen. 9. tālən löxən äplək löŋ xʷwat ʷlet jūpijən ŋušti məsl. 10. lūñən pa rūw kütən, peləña kütən kew ʷr loŋlätä ʷlet jūpijən xunxəli məsl. 11. ŋit urəña tarəm lipi məsl pa takŋär kūr məsl.

12. i lɔtən, kur^ɕən tup unaʃək jūwəm pa ʃomli pitəm mōxet ullət. 13. ʃāl^ɕta pa xoj ʃiməl ũli təjl. 14. lūw ət ki werətl taʃ xɔtən jəxti, ũlilal mätti taʃ xɔtən jəxti rutlala mälli. 15. xōjiʃən mätti pūŋəlsək jəm xōjata xəjləlli. 16. ʃi xōjaten, xun ũlet kew el^ɕti jōxli jōxətlət, lūw joʃ ũlilal xōjiʃən nōx, pūŋla ũlli pa təl xūwat lūw ʃirelən ʃawilli. 17. ʃi ũlilalən lūw xōlta pela nōpsəl pitl, ʃijel pela jəŋxəl. 18. xɔlpa jəŋxəl, wɔj welti jəŋxəl. 19. ũlilal ʃawiti xōjat, taʃ wanən ki ul, lūw lūwel uxləŋ ũli tutlijl wəʃa jəxtija. 20. ʃāl^ɕta kurtəŋ ikenə-imena jastijl, mätti ne ũli mīj təjs, kāmən sūjəw təm pūʃ us, kāmən ũli xələs, kāmən ũli ũli pōrti wɔjən lesa. 21. ʃi jūkana, taʃ ʃawiti jūkana, taʃ ʃawijəm xōjata rəxəl mätti ũli xōrti. 22. numəslən ki, lūw nəŋ ũlilan xəʃəm lūŋ jəma ʃawisli, werətlən pa pūʃ pa i pūʃ lūwel ũlilan mätti. 23. iʃipa kaʃəŋ pōrajən lawə^ɕ pa joʃa ũlilan mijlitiya. 24. ja lūw kaʃl, xōti wert.

25. kur^ɕn ulti mōxet təl xūwat welpəslilət. 26. lij wɔj wellət, xūl wellət. 27. lūŋ xūwat asən xūl wellət. 28. kur^ɕn lij jōxan i peləkən ullət. 29. pa peləkən – xələʃ. 30. ʃit met jōxi xəʃəm təxa təm uləpsajən.

31. pəl rep el^ɕti kət xōjat il ōxəlləŋən. 32. ij-ikel ɔməsman, kūrəŋəlal kətna wōʃkəman xuləm nīʃta ne ũlijən əl kitla. 33. mɔsl ki, jeʃa kūrələn tup ʃūremijl. 34. ij-imel ũlilal watl^ɕtəman tulli: uxləl xōmta at ət rəkənl, uxləl juʃ pitarən lɔjti jūxa at ət xɔjl. 35. uxlələn ɔtpəŋ nāwreməl ɔməsl. 36. ũləŋ uxləl lawəlman watəl^ɕtəlli.

8. Magas hegy

1. A mi hantijaink ha bírnak, rénpásztorként élnek. 2. Aki a rénekkal jár, az erős. 3. Hidegben, szúnyogok között, hőségben... jószágos ég!

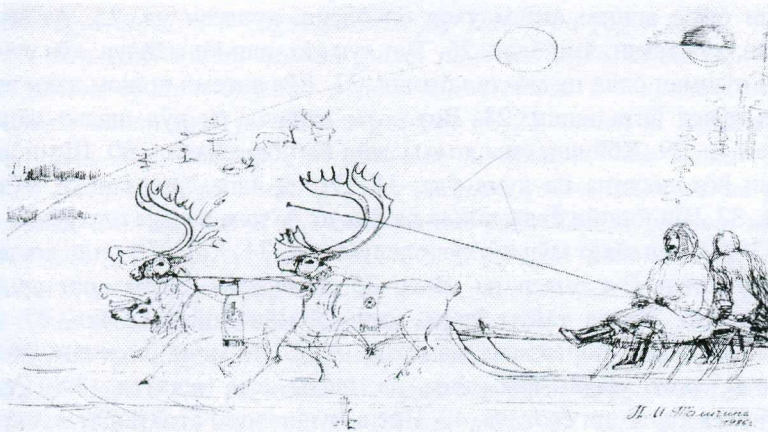
4. Rénpásztorként az dolgozik, akinek van rénszarvasa, erős és egészséges. 5. Aki ott dolgozik, annak van életereje. 6. Aki bír egész nap a nyáj után gyalogolni, az ott él, ott dolgozik. 7. Éjjel-nappal folyamatosan a rének után kell menni. 8. Segítségére csak a kutyád meg a botod van. 9. Télen sítalpon a porhóban kell a rének után járni. 10. Nyáron meg a hőségben, szúnyogok között kell felmászni a rének után a hegycsúcsokra. 11. Ezért makacs bensőre és erős lábra van szükség.

12. Egyhelyben, a faluban csak az idősebbek és a gyengék laknak. 13. Aztán meg azok, akiknek kevés a rénszarvasuk. 14. Ha valaki nem bír a rénekkal menni, akkor a rénjeit valamelyik rénpásztorként dolgozó

rokonának adja. 15. Néha távolabbi rendes emberhez kerülnek. 16. Az ilyen ember akkor, amikor a rénszarvasok visszaérnek az Urálból, a saját rénjeit néha különveszi, és télen a maga módján őrzi őket. 17. Azokon a rénjein oda megy, ahova eszébe jut. 18. A hálóihoz megy, vagy vadászni. 19. A rénpásztor – ha közel van a rénnyáj – kifog magának szánhúzó réneket, ha a városba akar menni. 20. Aztán a falusi asszonyoknak-embereknek elmondja, melyik rénnek miye volt, hány rénborjú született az idén, hány rén pusztult el, hány rént ettek meg a farkasok. 21. Ezért – azért, hogy a réneket őrizte – a rénpásztornak le lehet vágni egy rént. 22. Ha úgy gondolod, hogy a múlt nyáron a rénjeidet jól gondozta, akkor a következő évben is neki adhatod az állataidat. 23. Egyébként is nehéz mindig másnak adogatni a rénjeidet. 24. Na de hadd legyen, mit tegyünk!

25. A faluban élők egész télen vadásznak-halásznak. 26. Vadásznak, halásznak. 27. Nyáron az Obnál halásznak. 28. A faluban a folyó egyik partján laknak. 29. A másik parton a temető van. 30. Ez a legutolsó állomás ebben az életben.

31. A magas hegyről ketten jönnek lefelé. 32. A férj ülve, a lábait ketté vetve három rakoncátlan szarvasüñő vontatta szánon csak úgy repül. 33. Ha kell, a lábát csak egy kicsit leérinti. 34. A feleség kantáron vezeti a rénszarvasait, hogy a szánja nehegy felboruljon, nehegy az út mentén álló fának ütközzön. 35. Szánján bölcsős gyermeke ül. 36. Rénszánját óvatosan vezeti.

Téli út

9. Тал юш

1. Хулэм нярава хоптэн ухэл алкитла. 2. Сәмен хойца шек ям таймиты манман. 3. Ициматтыки лыпен арыл па уләпсаен умәц. 4. Лощ ци хөрпи нөви-нөви. 5. Юхәт ци хөрпет хөрамәңәт.

6. Етна пелка еша ищкишәк, щит урәңән яма щәцл хөты ухэл пайты шихрәмийл. 7. Ёлылан тупайәт ициматтыки ляскәманшәк манты юшән щәцләт. 8. Лүңханцәп сый ки хуләтлән, яма щәцл хөты үләт икемән хухәлләт. 9. Ипүш и оцхүль хөят оцхүльа ястыйс, – ёлылам и оләңлал и оләңлал лонцәлыман хухәлсәт, – мүн ци няхсув.

10. Ёшухәл тайты хөят, туп еша ёлылал воштәмтәллы. 11. Щәлта, пөрайн еша күшәмийл, мөлтәл үвәмтыйл. 12. Щитн ухләң ёлылув навәрман манләт. 13. Тыләц нөви пөрайн ям мантыя, өлмен әт йила. 14. Эләпн омәслән па ватлән, хөты юхәт, унгәт, ёхан ёхартәт, юш ёхартәт хәцләт. 15. Хой тахайт пугыйикн нөх уйәмәт. 16. Хөйишн щита еша йиңки, хой тахайн еңка потәм. 17. Ухлән элты еша ил өхләмтылн па ухлән еша вататәлән, ёлылан күрлал атәт хойсайәт. 18. Щәлта йлапа нөх ләллән па еллы наврәллән.

19. Ма иса утца ухәлн йңхәлыләм, туп хөйишн ащем пилн и ухәлн манләмн. 20. Мин омәсләмн па мөлтәмн элты пөтәрләмн. 21. Ащем мантал сәхат лумл элты хәкса па щераёх ким үл па хәкса таләл.

22. Тәмхәтл антем ащемн хуләм нөви нә ёлыин кирса. 23. Антем пилн хөйишн ащидлам омәсләт, хөйишн яйем омәсл. 24. Уйтман, онгәпн өлты ащем антем ухәл ел оләңн, хушман ул. 25. Атәлн ки манлув, лүв такан, яма өләл. 26. Туп хун хәтләлн ки манлув, лүв сәмлал пелки пүшман өләл па мөлтәл өмийл. 27. Лүв антемн хошәм лакн верса па ин лүвел әнта ицки. 28. Вот элты веншәл ун күл щәлн ләппәк пөнман ул. 29. Хөйишн еша холлытыйл па пөнхәмийл. 30. Щи пөрайн антемн нөх лосәтла па лума ёла. 31. Отгәл йлапа сорәм полн, түләхн пөнла. 32. Щи юпийн ёхлы пөнла па яма ил өлтәла па яма ил хушла.

33. Мәнтәв сәхат мүн күтлувн пелташлув. 34. Хөй хөй пилн кашәцл, щит ци пилн йха омәсл па манл. 35. Опеңәлам ханты арәт арыман манләтн. 36. Ёккел тайты өпем, ухәл пайтын лойман манл. 37. Лүв ёләнәлал щикем вортәсман манләтн. 38. Лүв метс омәсман ёлылал воштәты, щит урәңн нөх лойс па щиты еша воштәл. 39. Ешаул Ловсәңхәм курта ци ёхәтлув. 40. Щита мүн каврәм шай йишлув, нярхүл ләлув. 41. Хотәң мөхәт пилн еша пөтәрлув. 42. Щитәвн па Ётвошкур

унты мӕнлув. 43. Щита антимем лавлӕсл. 44. Ӱтвошкур элты мӕхты
Овкур унты мӕнлув. 45. Утӕлтӕты пӕрӕя щӕ йис.

9. täl juš

1. *χuləm ńarawa χoπteŋ uχəl ăl kitla.* 2. *sămen χōśa šek jām tām̃iti mănman.* 3. *iśi mätti ki lipen arijl pa uləpsajen uməś.* 4. *lōś śi χōrpi nŏwi-nŏwi!* 5. *jŭχət śi χōrpet χōraməŋət!*

6. *jetna pelka ješa iškišək, śit urəŋən jăma śaśl, χōti uχəl pāti šixremijl.* 7. *ŭlilan tupajət iśi mätti ki lăškəmanšək mânti jušan śaślăt.* 8. *lŭŋχanšəp sij ki χulətlən, jăma śaśl, χōti ŭlet i kemən χuχəllăt.* 9. *i pŭš i ōśχŭl' χōjat ōśχŭl'a jastijs: – ŭlilam i ɔləŋləl i ɔləŋləl lənsəliman χuχəlsət! – mŭŋ śi ńăχsəw!*

10. *jōš uχəl tājti χōjat tup ješa ŭliləl wəštəmtəlli.* 11. *śăl'ta pōrajən ješa kŭsemijl, mōl'tel ŭwəmtijl.* 12. *śitən uχləŋ ŭliləw nawərman mānlăt.* 13. *tiləś nŏwi pōrajən jām mântija, ōlmen ăt jila.* 14. *eləpən ɔməslən pa watlən, χōti jŭχət, untət, jōχan jəχartət, juš jəχartət χăślăt.* 15. *χōj tăχajət put jikən nŏχ ŭjəmət.* 16. *χōjišən śita ješa jin̄ki, χōj tăχajən jen̄ka pətəm.* 17. *uχlen el'ti ješa il ōχləmtilən pa uχlen ješa watl'təlen, ŭlilan kŭrləl at ăt χəjsajət.* 18. *śăl'ta jălpa nŏχ lellən pa jelli nawrəl'ən.*

19. *ma isa utśa uχələn jăŋχəliləm, tup χōjišən asem pilən i uχələn mănłəmən.* 20. *min ɔməsləmən pa mōl'temən el'ti pōtərləmən.* 21. *asəm mântal săχat luməl el'ti χăχsa pa šera jŭχ kim ŭl pa χăχsa taləl.*

22. *tām χătł' antəm asəmən χuləm nŏwi ne ŭlijən kir'sa.* 23. *antəm pilən χōjišən apsilam ɔməslət, χōjišən jajem ɔməsl.* 24. *ujtman, ɔntəpən ōlti apsem antəm uχəl jel ɔləŋən, χuśman ul.* 25. *atələn ki mānləw, lŭw takan, jăma ōləl.* 26. *tup χun χătł'ələn ki mānləw, lŭw semləl pəl'ki pŭśman ōləl pa mōl'tel ōmijl.* 27. *lŭw antəmən χəśəm lakən wer'sa pa in lŭwel ănta iški.* 28. *wət el'ti wenšəl un kŭl śal'ən lăpšək pŏnman ul.* 29. *χōjišən ješa χəl'el'ilijl pa pŏŋχemijl.* 30. *śi pōrajən antəmən nŏχ ləśətla pa luma ŭla.* 31. *ɔpəl jălpa sərəm pəl'n, tŭləχən pŏnla.* 32. *śi jŭpijən jŏχli pŏnla pa jăma il ōl'tala pa jăma il χuśla.*

33. *măntew săχat mŭŋ kŭtləwən peltaśləw.* 34. *χōj χōj pilən kaśaśl, śit śi pilən jăχa ɔməsl pa mānl.* 35. *ōpeŋəlam χănti arət ariman mānlətn.* 36. *ŭkkel tājti ōpem uχəl pătijən ləjman mānl.* 37. *lŭw ŭləŋələl śikem wŏrtəsmən mānlətn.* 38. *lŭw metəs ɔməsman ŭliləl wəštəti, śit urəŋən nŏχ*

lajs pa šiti ješa wəštəl. 39. ješaul ləw-sāṅṅəm kurta šī jōḡətləw. 40. šita mün kawrəm šaj jišləw, ṅar ḡül leləw. 41. ḡəṭəṅ mōḡet pilən ješa pōṭərləw. 42. šitewən pa üt-wəš-kur^c unti mǎnləw. 43. šita antimem lawləsl. 44. üt-wəš-kur^c el^cti mōḡti əw-kur^c unti mǎnləw. 45. utəl^ctəti pōraja šī jis.

9. Téli út

1. Három hófehér rénökrös szán csak úgy repül. 2. Nagyon jó érzés a szívednek, amikor így mész. 3. Mintha a bensőd énekelne, az életed örömteli. 4. Olyan fehér a hó! 5. Olyan szépek a fák!

6. Estefelé egy kicsit hidegebb van, ezért jól hallatszík, amint a szántalp csikorog. 7. Úgy hallatszík, mintha a rének patája kopogtatná az utat. 8. Ha figyelsz a csengők hangjára, jól hallatszík, hogy a rének egyszerre futnak. 9. Egyszer egy tréfás ember viccesen azt mondta: – A rénjeim hol az egyik, hol a másik oldalukat leszúrdosva szaladtak – mi meg csak neveltünk.

10. Aki kéziszánon utazik, csak alig hajtja a rénszarvasait. 11. Aztán időnként füttyent egy kicsit, valamit kiált. 12. Ettől a szánhúzó rének szökellve mennek. 13. Holdfényben jó menni, nem jön a szemedre az álom. 14. Ébren ülsz, és nézed, ahogy a fák, erdők, folyóelágazások, útkereszteződések elmaradnak. 15. Egyes helyeken feltör a hó alatti víz. 16. Ott néha nagyon vizes minden, helyenként jegesre van fagyva. 17. Leszállsz egy kicsit a szánodról, vezeted a szánod, ne üssék meg a rének a lábukat. 18. Aztán ismét felülsz a szánra és tovább száguldasz.

19. Én mindig külön szánon járok, csak néha megyünk apámmal egy szánon. 20. Ülünk, és valamiről beszélgetünk. 21. Apám menet közben a ruhája alól cigarettát és gyufát vesz elő és dohányzik.

22. Ma apám anyámnak három fehér rénünőt fogott be a szánba. 23. Anyámmal néha a kistestvéreim, néha a bátyám ül. 24. Persze a bölcsőben alvó kistestvérem anyám szánjának elülső felén van lekötözve. 25. Ha éjjel megyünk, mélyen, jól alszik. 26. Csak ha nappal megyünk, akkor fekszik nyitott szemmel és valamit gügyög. 27. Anyám meleg takarót készített neki, így nem fázik. 28. A szél ellen az arca egy nagy, vastag sállal van betakarva. 29. Időnként kicsit sír és nyöszörög. 30. Ilyenkor anyám kioldozza és a keblébe rakja. 31. A bölcsőjébe újra száraz faforgácsot és rénszarvasszőrt tesz. 32. Ezután visszarakja, jól lefekteti és erősen leköti a bölcsőt.

33. Amíg megyünk, egymással helyet cserélünk. 34. Kinek kivel van kedve, azzal együtt ül és utazik. 35. Nővéreim hanti éneket dalolva mennek. 36. A gyeplőt tartó nővérem a szán lapjára állva megy. 37. A rénjei nagyon lökdösődve mennek. 38. Belefáradt a réneket ülve noszogatni, ezért állt fel, és egy kicsit így hajt. 39. Nemsokára Lóhegy faluba is érünk. 40. Ott forró teát iszunk, nyers halat eszünk. 41. Beszélgetünk egy kicsit a háziakkal. 42. Innen aztán Felső-város faluig megyünk. 43. Ott már az anyai nagyanyám vár. 44. Felső-város faluból már egyenesen Torkolatfaluig megyünk. 45. Eljött a tanítási idő.

Az út előtt

10. Юш елпийн

1. Тащхотн улты мөхэт лый ширлалэн, айлта уллэт. 2. Пöра ёхэтл па имёжэн-икеёжэн воша мánты áктэшлэжэн. 3. И мánтты öтн воша мánл. 4. Лын кýтлэнэн пöтэрлэжэн. 5. Хулэм нöви хоптэж ухэл кирман лойл. 6. Сáмарутка авэкка ухэл пýнэлэн шушэлыйл.

7. Еша елэншэк айшэк ху вератл. 8. Лýв пýнлэлэн ай пöхие айухэлн ётл. 9. Няврэмие ухлэла ётты оңтэт ўлы ёкана ищи мánтты ки кирмал па ай ётты ўлы хот лошмал.

10. Еллы мǎнты юш катра лыйэм питы нуй кўвэщн лǎп лонщэм. 11. Щи лўв нэман лошса, ўлэт хўва атāt мǎтсэт.

12. Ёлн хотѣ мǔхэт лый щирлалн уллэт, туп кур тўрпа элты пусэң полыйл. 13. И нэ ветрайѣн ўймал па лошч пǔнты мǎнл. 14. Ёлн лўв щи лошч элты йик лǔлэл. 15. Йик тǎлаѣ хǎтл хотн мосл: лэтǔт вертыя, шай кавэртыя, пусэңцытыя, няврэм нǔх лǔхэмэтыя.

16. Имеѣн-икеѣн, пǔтэрлэтн па нумэслэтэн, мǎты ѳтн воша мǎнл:

17. – Воша нǎѣ яхлэн? Нянев па ѳл лэтǔтэв хǔлаты питс.

18. – Яхлэм ки, яхлэм.

19. – Няврэмламэн ёлэн ат хǎщэлылэт. 20. Ма мўй хўв яхлэм...

10. juš jelpijən

1. taš xətən ul̄ti mǔxet lij širlalən, ajl^cta ullət. 2. pǔra jǔxǎtl pa imeŋən-ikeŋən wəša mǎnti ǎktəšlən. 3. i mǎtti ǔtən wəša mǎnl. 4. lin kütlənən pǔtər^clən. 5. xuləm nǔwi xǔpten uxəl kirman lǔjl. 6. sǎmarutka awəkkə uxəl pǔŋələn šušəlilj.

7. ješa jelašǎk ajšǎk xu weratl. 8. lǔw pǔŋlən aj pǔxije aj uxələn jǔtl. 9. ǎawremije uxləla jǔtti ǔŋtət ũli jükana isi mǎtti ki kirmal pa aj jǔtti ũli xət lǔsmal.

10. jelli mǎnti juš katra lijəm piti nuj küwəšən lǔp lǔnšəm. 11. ši lǔw neman lǔssa, ũlet xǔwa at ǎt mǎtsət.

12. jǔlən xətən mǔxet lij širlalən ullət, tup kur tǔrpa el^cti pusən pǔlijl. 13. i ne wetrajənən ũjmal pa lǔs pǔnti mǎnl. 14. jǔlən lǔw ši lǔs el^cti jik lǔləl. 15. jik tǎlaŋ xǎtl^c xətən mǔsl: letǔt wertija, šaj kawər^ctija, pusəšitija, ǎawrem nǔx lǔxemətija.

16. imeŋən-ikeŋən pǔtər^clən pa numəslən, mǎti ǔtən wəša mǎnl:

17. – wəša nǎŋ jǎxlən? ǎaŋew pa ǎl letǔtew xǔlati pitəs. 18. – jǎxləm ki, jǎxləm. 19. ǎawremlamən jǔlən at xǎšəlilət. 20. ma müj xǔw jǎxləm...

10. Az utazás előtt

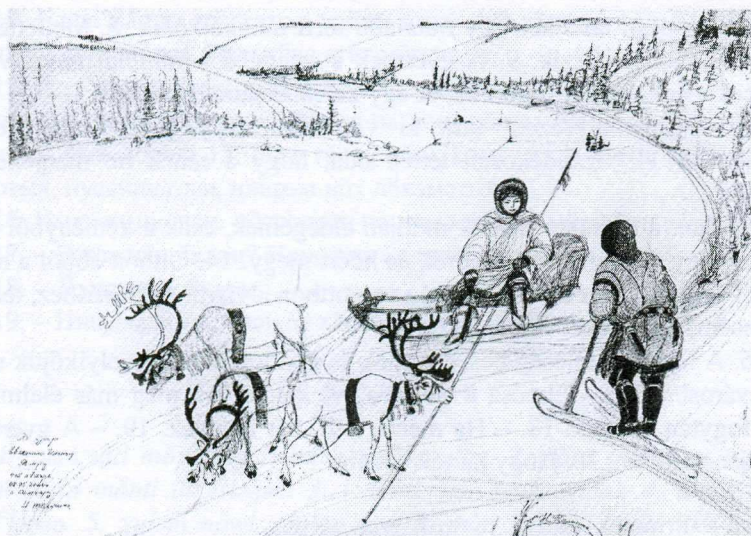
1. A rǎnpásztorként dolgozók a maguk módján, komótosan élnek. 2. Ha eljön az ideje, a férj és a feleség készül, hogy bemenjen a városba. 3. Az egyikőjük bemegy a városba. 4. Beszélgetnek egymás között. 5. A szánba már befogva áll három fehér rǎnökör. 6. Egy foltos szelíd rǎnborjú lépdel a szán mellett.

7. Egy kicsit távolabb egy fiatalabb férfi munkálkodik. 8. Mellette egy kisfiú kissozánnal játszik. 9. A gyermek a szánjába – mintha rénszarvasok lennének – agancsokat fogott be, és egy kis játéksátrat is felvert.

10. A tovább vezető útra ki van tűzve egy régi, ócska, fekete posztókabát. 11. Szándékosan tették oda, hogy a rének ne menjenek el messzire.

12. Bent a háziak a maguk módján éldegélnek, csak a kéményből száll füst. 13. Egy nő fogta a két vedrét, és hóért megy. 14. Otthon abból a hóból vizet olvaszt. 15. Egész nap szükség van otthon a vízre: ételfőzéshez, teavízhez, mosni, gyermeket mosdatni.

16. A férj és a feleség beszélgetnek és gondolkodnak, melyikőjük menjen a városba. 17. – Elmész a városba? A kenyereink meg más élelmiszereink fogytán vannak. 18. – Ha menni kell, hát megyek. 19. – A gyerekek maradjanak itthon. 20. Hogy járnék sokáig...

Találkozás

11. Уйтантэпса

1. Щаня ёхан юш ёхарн и кур омэсл. 2. Куртэң хоятэт велпэслэлэт. 3. Юш питарн кят хоят яха ёхэтсэңэн. 4. И вой велты ху па и ухэлэн йовэм хоят уйтатэсңэн. 5. Хуйңэн еша ил лойэмтэсңэн па еша пөтрэмэстэн.

6. – Ёща ула, ханэм ху!

7. – Ёща ат ул, ханэм ху!

8. – Хой наң па холта мәнлэн? 9. Мүй айкел? 10. Хўвн вош элты йилэн?

11. – Ма Ай куртэң ху. 12. Куртэма мәнлэм. 13. Мөлхата вош элты йовэнтэсэм. 14. Тэм ма кимэт хатлэм. 15. Айкел хоты холта мәнл.

16. – Куртэң ёх тўмтакэт? 17. Яма велпэслэлэт? 18. Хўл, вой ул?

19. – Мөхэт тўмтакэт. 20. Айлта велпэслэлэт.

11. ujtantəpsa

1. šāna jōḡan juš jōḡarⁿ i kur^c əmasl. 2. kurtəḡ jōḡatət welpəslilət. 3. juš pitarən kāt jōḡat jāḡa jōḡətsəḡən. 4. i wəj wel^{ti} ḡu pa i uḡələn jūwəm jōḡat ujtatəḡən. 5. ḡujəḡən ješa il ləjəmtəḡən pa ješa pōtreməstən.

6. – ūša ula, ḡānəm ḡu!

7. – ūša at ul, ḡānəm ḡu!

8. – ḡōj nəḡ pa ḡōlta mǎnlən? 9. mǔj ajkel? 10. ḡūwən wəš el^cti jilən?

11. – ma aj-kurtəḡ ḡu. 12. kurtema mǎnləm. 13. mōlḡatl^c wəš el^cti jūwəntisəm. 14. tǎm ma kimət ḡātl^cem. 15. ajkel ḡōti ḡōlta mǎnl?

16. – kurtəḡ jōḡ tūmtakət? 17. jāma welpəslilət? 18. ḡūl, wəj ul?

19. – mōḡet tūmtakət. 20. ajl^cta welpəslilət.

11. Találkozás

1. A Szinja folyó útelágazásánál egy falu található. 2. A falubéliek vadásznak-halásznak. 3. Az út szélén ketten összefutottak. 4. Egy vadász és egy szánon érkezett ember találkozott. 5. A két férfi egy kicsit leállt és beszélgetnek.

6. – Üdvözöllek, atyámfia!

7. – Üdvözöllek, atyámfia!

8. – Ki vagy és hova mész? 9. Mi hír? 10. Régóta útrakeltél a városból?

11. – Kis-falusi ember vagyok. 12. A falumba megyek. 13. Tegnap indultam a városból. 14. Ez a második napom. 15. Hír hiszen hogy ne volna?

16. – A falubéliek jól vannak? 17. Akad jó zsákmány? 18. Hal, vad van-e?

19. – Egészségesek. 20. Szép lassan vadásznak-halásznak.

Félsátrunk mellett

12. Хот пелкев пүнэлэн

1. Товийн Щаня ёхан элты куртэң ёх Аса мәнлэт. 2. Аса хўл велты мәнтэл сáхат, лўв хойишн ўты катэллэт. 3. Хойишн сора кеша: шай йишлэт па еллы мәнлэт. 4. Хойишн кáмэтса хáтла холлэт. 5. Щи пóрайн ай хот пелэк лошлэт. 6. И-кáт тóнтыйн хот пелэк лакла.

7. Щáлта кáмэтса хáтл хáщты йóпийн па еллы Ас унты мәнлэт. 8. Улэм хотэл лосэтлэл. 9. Сòхлал па мўй пóрмаслал хопа лэллэлал.

10. Нык хўвлэтэл йóпийн, хоплал кáрташман и йóпийн ёрлэлал. 11. Мет ёлта ёрэм хоп лавлэсты йòх тáйл. 12. Хоп щишн ульняя áт вóщийл. 13. Хойишн мáтты хóят, ёлта ёрэм хопа омэсл па хоп сэвэс лавэлэл. 14. Мет олэңэн, уйтман, тáм йисэн, мóторэң хоп мáнл. 15. Туп карты хоп лўв лавэртэлэн ил шуйтла. 16. Щит урэңэн йòх хоп ямшэк.

17. Кимэт хоп – щит хóрэң кáйэк. 18. Хóрэң кáйэк пиршэнэн, катра тóнтыйн, лакла. 19. Лышийн хóят тáйты пóрмасэт óллэт. 20. Щимэшч хопн, мáнты пóрайн, хошэм. 21. Мáнман няврэмэт ёглэт, аканьлылэт, антилув тáтлэслэт-щўтшлэт. 22. Лый нэмэлпóрайн áл ёш пóнман áт омэслэт. 23. Хóй кашащэл ки, мáнман щўтшийл, óлэл. 24. Хóй ёхан курьет, унтыет вантыйл. 25. Иса умэщ!

12. *χot pelkew pŭŋələn*

1. təwijən šāna jōχan el^{ti} kurtəŋ jəχ asa mǎnlət. 2. asa χŭl wel^{ti} mǎntel sǎχat lŭw χōjišən ūti katəllət. 3. χōjišən sora-keša: šaj jišlət pa jelli mǎnlət. 4. χōjišən kāmətsa χātl^a χəllət. 5. ši pōrajən aj χot pelək ləslət. 6. i-kāt tōntijən χot pelək lakla.

7. sāl^ata kāmətsa χātl^a χāsti jŭpijən pa jelli as unti mǎnlət. 8. uləm χotl ləsatlel. 9. sōχlal pa mŭj pōrməslal χopa lel^aləl.

10. nik χŭwlətel jŭpijən χoplal kǎrtəšman i jŭpijən jǎrlələl. 11. met jōl^ata jǎrəm χop lawləsti jŭχ təjl. 12. χop šišən ulŭhaja āt wōšijl. 13. χōjišən mǎtti χōjat jōl^ata jǎrəm χopa əməsl pa χop sewəs lawələl. 14. met ələŋən, ujtman, tām jisən mōtərəŋ χop mǎnl. 15. tup karti χop lŭw lawərtələn il šujtla. 16. šit urəŋən jŭχ χop jāmšək.

17. kimət χop – šit χōrəŋ kajək. 18. χōrəŋ kajək piršənən, katra tōntijən lakla. 19. lipijən χōjat təjti pōrməsət əllət. 20. šiməs χopən mǎnti pōrajən χəšəm. 21. mǎnman űawremət jōtlət, akaűlilət, anűiləw tətləslət-šűtsələt. 22. lij neməl^apōrajən əl jəš pōnman āt əməslət. 23. χōj kašašl ki, mǎnman šűtsijl, ələl. 24. χōj jōχan kurijet, untijet wantijl. 25. isa uməs!

12. Félshátrunk mellett

1. Tavasszal a Szinja folyóról a falusiak az Obra költöznek. 2. Miközben az Obra mennek halászni, néha kikötnek a parton. 3. Néha csak rövid időre: megteáznak és mennek tovább. 4. Van, hogy néhány napra is megállnak. 5. Olyankor kis félshátrat állítanak. 6. Egy-két nyírkéreglappal borítják a sátor felét.

7. Aztán pár nap elteltével tovább mennek egészen az Obig. 8. Lebontják a hátrat, amiben laktak. 9. A holmijaikat és mindenféle tárgyaikat berakják a csónakba.

10. A parttól elindulva a csónakokat egymás után fűzve összekötik. 11. A leghátra kötött csónak őrzőfát kap. 12. Ettől feleslegesen nem imbolyog. 13. Néha beleül valaki a hátra kötött csónakba és kormányoz. 14. Természetesen legelől manapság motorcsónak megy. 15. Csak a fémcsónak a súlyától nagyon lemerül. 16. Ezért a facsónak jobb.

17. A második csónak a kajütös bárka. 18. A kajütös csónakot ponyvával, régen nyírkéreggel borítják. 19. A belsejében a használati tárgyak

vannak. 20. Az ilyen csónakon meleg van útközben. 21. Menet közben a gyerekek játszanak, babáznak, az anyák bőrt puhítanak, pihennek. 22. Ők soha nem ülnek ölbetett kézzel. 23. Akinek kedve van, menet közben pihen, alszik. 24. Ki a folyó medrét, az erdőket figyeli. 25. Minden érdekes!

13. Өволәң куртәм

1. Ма куртәм – Өволәң. 2. Өволәң кур Щәня ёхан питар хёща лойл. 3. Щәня ёхан аңта шек ун. 4. Щәня ёханән арсыр хул ул. 5. Өволәң кур пал тахайн лойл. 6. Лув аңта шек ун. 7. Курән ветхощяңкем хоят ул. 8. Щита нёви тут маты от ул. 9. Тәлән лув рупитл. 10. Кур кат пеләкән нёви тут ләл. 11. Тәлән па лүңән щита хул па вой велләт. 12. Лүңән хойтәт Аса хул велты яхләт. 13. Тухәл куртәң хоятәт тащ хотән яхләт. 14. Лув тәлән ұлылал кур пүнәлән шавиллал. 15. Щи пөрайн лув кашәң хәтл ұлылал ватты яхләт. 16. Ма куртәм мәнәмән шек ям.

Лонгортowa Мария

13. ǫw-ǫlǝṅ kurtem

1. *ma kurtem – ǫw-ǫlǝṅ.* 2. *ǫw-ǫlǝṅ kur^c šǝña jǝḫan pitar ḫǝša lǝjl.* 3. *šǝña jǝḫan ǝnta šek un.* 4. *šǝña jǝḫanən arsir ḫul ul.* 5. *ǫw-ǫlǝṅ kur^c pǝl tǝḫajǝn lǝjl.* 6. *lǝw ǝnta šek un.* 7. *kur^cən wet-ḫǝš-jǝṅ-kem ḫǝjat ul.* 8. *šita nǝwi-tut mǝti ot ul.* 9. *tǝlǝn lǝw rupitl.* 10. *kur^c kǝt pelǝkǝn nǝwi tut lel.* 11. *tǝlǝn pa lǝṅǝn šita ḫul pa wǝj wellǝt.* 12. *lǝṅǝn ḫǝjtǝt asa ḫul wǝlti jǝḫlǝt.* 13. *tuxǝl kurtǝṅ ḫǝjatǝt taš ḫǝtǝn jǝḫlǝt.* 14. *lǝw tǝlǝn ulilal kur^c pǝṅǝlǝn šawillal.* 15. *ši pǝrajǝn lǝw kašǝṅ ḫǝtl^c ulilal watti jǝḫlǝt.* 16. *ma kurtem mǝnemǝn šek jǝm.*

13. Sodráskezdeti falu

1. Az én falum Sodráskezdeti falu. 2. Sodráskezdeti falu a Szinja folyó partján áll. 3. A Szinja folyó nem túl nagy. 4. A Szinja folyóban sokféle hal él. 5. Sodráskezdeti falu magas helyen áll. 6. Nem túl nagy. 7. A faluban kb. 15 fő lakik. 8. Ott van áramfejlesztő. 9. Az télen működik. 10. A falu mindkét

felén van áram. 11. Télen és nyáron ott halásznak és vadásznak. 12. Nyáron egyesek halászni mennek az Obra. 13. Néhányan rénpásztorként dolgoznak. 14. Ők a rénszarvasaikat télen a falu közelében őrzik. 15. Olyankor ők mindennap járnak a rénjeiket megnézni. 16. Szerintem az én falum nagyon jó.

14. Овкуртэм

1. Ма Овкурэн уллэм. 2. Овкур шек хōрамән кур. 3. Овкуртэва тата ванән 110 тәла йис. 4. Овкурэн утәлтәты хот па няврәм шавиты хот ул. 5. Щита ўлы тайты па хўл велты ёх няврәмәт улләт. 6. Хōлна вошән кәт леккар хот ул. 7. Вош ләрәтман ун ут ул. 8. Щи утән войт улләт. 9. Утән тәлыя рых па тōлэх энәмәл. 10. Щәня ёхан ар хўл тайл. 11. Овкур щи хōрпи йм кур.

Лонгортowa Мария

14. əw-kurtem

1. *ma əw-kur^cən ulləm.* 2. *əw-kur^c šek xōramən kur^c.* 3. *əw-kurtewa tāta wanən 110 tāla jis.* 4. *əw-kur^cən utəl^ctəti xət pa ħawrem šawiti xət ul.* 5. *šita ūli tājti pa xūl welti jəx ħawremət ullət.* 6. *xōlna wəšən kät l'ekkar xət ul.* 7. *wəš lārətman un ut ul.* 8. *ši utən wəjət ullət.* 9. *utən telija riχ pa tōləx enəmäl.* 10. *šāña jōxan ar xūl tājl.* 11. *əw-kur^c ši xōrpi jām kur^c!*

14. Torkolat-falum

1. Én Torkolat-faluban lakom. 2. Torkolat-falu nagyon szép falu. 3. Torkolat-falunk nemrég 110 éves lett. 4. Torkolat-faluban van iskola és kollégium. 5. Ott laknak a rénpásztoroknak és a halászoknak a gyerekei. 6. A városban van még két kórház is. 7. A várost nagy erdő veszi körül. 8. Abban az erdőben vannak állatok. 9. Az erdőben rengeteg bogyó és gomba nő. 10. A Szinja folyóban sok a hal. 11. Torkolat-falu olyan jó falu!

15. Ма куртэм

1. Ма куртэм шек ай. 2. Лүв нэмэл Нымвошкур. 3. Нымвошкурэн туп Макаровэт уллэт. 4. Ма хотэм пäl рэпэн лойл. 5. Кур лотэн мет олэң хот. 6. Куртэм пүнэлэн ар лүк па няхты вой ул. 7. Ма шүтцэты пöрайн щита велпэслэлэм. 8. Ма куртэм шек ям кур.

Лонгоров Вячеслав

15. *ma kurtem*

1. *ma kurtem šek aj.* 2. *lūw neməl nim-wəš-kur^c.* 3. *nim-wəš-kur^cən tup makarowət ullət.* 4. *ma xətem päl repən löjl.* 5. *kur^c lotən met oləṅ xəṭ.* 6. *kurtem pünələn ar lük pa nāḫti wəj ul.* 7. *ma šütšəti pörajən šita welpəslələm.* 8. *ma kurtem šek jām kur^c.*

15. Az én falum

1. Az én falum nagyon kicsi. 2. A neve Alsó-város-falu. 3. Alsó-város-faluban csak Makarovok laknak. 4. Az én házam magas hegyen áll. 5. A faluban a legszélső ház. 6. A falum közelében sok a sziklafajd és a hófajd. 7. Szünidőben ott vadászok-halászok. 8. Az én falum nagyon jó falu.

16. Нумаканьлэмэн

1. Ипүш мүн касэлсув. 2. Мүн Кантюр пöсла мйтсув. 3. Щälта щита Нумаканьлэма касэлсув. 4. Мүн щита еша касэлсув. 5. Ащев Нумаканьлэма мйнс ваттыя, ул, а-мүй ат ул мйтты хоят. 6. Ёхэтмалн ястэс: щита и хот ул. 7. Мүн щälта Нумаканьлэма касэлсув. 8. Щита ма лухэс нэнем уйтсэм. 9. Лүв нэмл Ёсвета. 10. Лүв ма пилэмн утэлтыйл. 11. Лүв шек няхэн па хöрамэн.

Артанзеева Катя

16. *nŭm-akañ-ləməŋ*

1. *i pŭš mŭŋ kasəlsəw.* 2. *mŭŋ kant'ur pösła mätsəw.* 3. *šäl^c ta šil^c ta nŭm-akañ-ləma kasəlsəw.* 4. *mŭŋ šita ješa kasəlsəw.* 5. *ašew nŭm-akañ-ləma mənəs wattija, ul, a-mŭj āt ul mätti xōjat.* 6. *jōxətmaln jastəs: šita i xət ul.* 7. *mŭŋ šäl^c ta nŭm-akañ-ləma kasəlsəw.* 8. *šita ma luḫəsneḡem ujtsem.* 9. *lŭw neməl āsweta.* 10. *lŭw ma pileməŋ utəl^ctijl.* 11. *lŭw šek náḫəŋ pa xōraməŋ.*

16. *Nŭm-akañ-ləm-ban*

1. Egyszer költöztünk. 2. Kanyur-folyóágra mentünk. 3. Aztán onnan *Nŭm-akañ-ləm*-ba költöztünk. 4. Ott még egy kicsit tovább költöztünk. 5. Apánk elment *Nŭm-akañ-ləm*-ba megnézni, hogy van-e ott valaki. 6. Amikor megjött, elmondta, hogy egy sátor áll ott. 7. Aztán *Nŭm-akañ-ləm*-ba költöztünk. 8. Ott találtam a barátnőmet. 9. Az ő neve Szvéta. 10. Velem együtt tanul. 11. Ő nagyon tréfás kedvű és szép.

17. *Ашкула ётты хярэт*

1. Мŭŋ вошевəŋ няврəмəт шек яма нётлайəт. 2. Лый урҗелəŋ хулəм ётты лот верса. 3. Олəŋ ётты лот утəлтəты хотəв лепəŋ ул. 4. Щита ай хотые, щалта рəп па тятиты ət па кəмəŋ хөрпи ёттəтəт верман уллəт. 5. Кимəт ётты тəха музей шəма верман ул. 6. Щита ищи тятиты ət, ўлы ай хотые па арсыр хомтəпəт верəмəт. 7. Щи ётты лотəтəŋ кашəŋ хəтл няврəмəт ётлəт.

Макаров Андрей

17. *āškula jōtti xārət*

1. *mŭŋ wəšewəŋ nāwremət šek jāma nətlaɹət.* 2. *liɹ urneləŋ ɣuləŋ jōtti lot wer^csa.* 3. *ɔləŋ jōtti lot utəl^ctəti xətew lepəŋ ul.* 4. *šita aj xətije, šäl^c ta rep pa tətəti ət, pa kəməŋ xörpi jōttətəŋ werman ullət.* 5. *kimət jōtti təḫa müzej šəma werman ul.* 6. *šita iši tətəti ət, ũli aj xətije pa arsir xəmtəpət werəmət.* 7. *ši jōtti lotətəŋ kašəŋ xətl^c nāwremət jōtlət.*

17. Iskolai játszóterek

1. A mi városunkban nagyon sokat segítenek a gyerekeknek. 2. Három játszótérét építettek nekik. 3. Az első játszótér az iskolánk közelében van. 4. Ott van egy kis házikó, egy domb, hinta és sokféle játék. 5. A másik játszótér a múzeumnál készült. 6. Ott is van hinta, egy kis rénpásztorsátor és sokféle mászóka. 7. Azokon a játszótérek minden nap játszanak a gyerekek.

18. Ма щемьяем

1. Ма щемьяемэн нйл хōят ул: щит антем, ащем, яйем па ма. 2. Яйем нэмэл Ваня. 3. Ма нэmem Катя. 4. Ащем катра тащ хотэн йнхэс. 5. Ин лүв Ай асэн хүл велман ул. 6. Антем ёлэн шай кавөрэл. 7. Мин яйемэн лынана нётлэмэн.

Куртямова Катя

18. ma şemjajem

1. ma şemjajemən nāl xōjat ul: şit anıem, ašem, jajem pa ma. 2. jajem neməl waña. 3. ma nemem kati. 4. ašem katra taş xōtən jāñxəs. 5. in lüw aj asən xül welman ul. 6. anıem jölən şaj kawər^eəl. 7. min jajemən linana nōtlēmən.

18. A családom

1. Az én családomban négyen vagyunk: anyám, apám, bátyám és én. 2. A bátyám neve Ványa. 3. Az én nevem Kátya. 4. Apám régen rénpásztorként dolgozott. 5. Most a Kis-Obon halászik. 6. Anyám otthon teát főz. 7. Mi a bátyámmal segítünk nekik.

19. Надя па лўв рутлал

1. Ма нэме́м Надя. 2. Ма я́ртъя́нмәт классән утәлтәләм. 3. Мә́нәма хутхóщяң тәл. 4. Ма щемьяемән вет хóят: антем, ащем па апщенәлам. 5. Олән апщем нәмәл Дима. 6. Димая хуләмхóщяң тәл. 7. Кимәт апщем – Коля, лўвел лапәт тәл. 8. Антем па ащем тащхотн я́хләтән.

Макарова Надя

19. nadja pa lūw rutlal

1. *ma nemem nadja.* 2. *ma jǎrtjaŋmät klassән utäl'tälәм.* 3. *mǎnema хутхóš-jaң täl.* 4. *ma šemjajemән wet хójat: an'tem, ašem pa apšenәlam.* 5. *olәŋ apšem nemäl d'ima.* 6. *d'imaja хulәмхóš-jaң täl.* 7. *kimät apšem – kolja, lūwel lapät täl.* 8. *an'tem pa ašem taš хәтән jǎхlätән.*

19. Nadja és a rokonai

1. Az én nevem Nadja. 2. Kilencedik osztályba járok. 3. Tizenhat éves vagyok. 4. Az én családomban öten vagyunk: anyám, apám és a két kistestvérem. 5. A nagyobbik kistestvérem neve Gyima. 6. Gyima tizenhárom éves. 7. A másik kistestvérem Kolja, ő hét éves. 8. Anyám és apám rénpásztorként dolgozik.

20. Ампем

1. Мўн ап тайлув. 2. Лўв нәмәл Шарик. 3. Лўв шек ётты хошәл. 4. Ёх лўвела ки вóщкәла, лўв щи йóхәл нóх аләмләлы, щәлта хóнтал. 5. Шарик питы па ай лый тайл. 6. Шарик әт пóрщатәл. 7. Вой ки шийәләл мóхты ещәл хухәләл. 8. Войл пóрэмәты ўтцийл, туп щи войл пóрэмәты әт верәтл. 9. Хóйишән элты ёхәтты әт верәтләлы па войл хóнтал. 10. Шарик антел нәмәл Щет. 11. Щет – щит вой ап. 12. Мўнев лўв тәлыя васы, сос па шовәр тутлыйс. 13. Шарик хóлна вой әт тутлыйс. 14. Щет щәха пóхәл вой велты утәтәллы.

Талигина Мария

20. ampem

1. mŭŋ ap tǎjləw. 2. lŭw neməl šarik. 3. lŭw šek jǝtti xǝšəl. 4. jŭx lŭwela ki wǝškəla, lŭw ši jŭxəl nǝx aləmləli, šəl^cta xǝntal. 5. šarik piti pa aj lij tǎjl. 6. šarik ət pǝrsatəl. 7. wǝj ki šijələl, mǝxti ješal^c xuxələl. 8. wǝjəl pǝremati ũtsijl, tup ši wǝjəl pǝremati ət werətl. 9. xǝjışən el^cti jǝxətti ət werətləli pa wǝjəl xǝntal. 10. šarik an^cel neməl šet. 11. šet – šit wǝj ap. 12. mŭŋew lŭw telija wasi, sǝs pa šǝwər tutlijs. 13. šarik xǝlna wǝj ət tutlijs. 14. šet šǝxa pǝxəl wǝj wəlti utəl^ctəlli.

20. A kutyám

1. Van egy kutyánk. 2. A neve Gömböc. 3. Nagyon tud játszani. 4. Ha fát dobunk neki, azt a fát felemeli majd elszökik. 5. Gömböc fekete és kicsi a farka. 6. Gömböc nem harap. 7. Ha észrevesz egy vadat, rögtön feléfut. 8. Bár meg akarja harapni a vadat, de nem bírja megharapni azt a vadat. 9. Néha utolérni sem bírja, és a vad elmenekül. 10. Gömböc anyjának a neve Set. 11. Set vadászkutya. 12. Ő nekünk rengeteg kacsát, hermelint és nyulat hozott. 13. Gömböc még nem hozott vadat. 14. Set majd megtanítja a fiát vadászni.

21. Шоврые

1. Ма ёлэн шовэр тайлэм. 2. Лўв нэмэл Шоврые. 3. Лўв лыйл шек ай па лǎрахэң. 4. Кўрлал шек хўвэт па ёшлал ванэт. 5. Шоврые сэмлал лǎрылэт. 6. Щǎлта пǎллал шек хўвэт. 7. Лўв ай нёл па ун пеңкэт тайл. 8. Мўң лўвел ун карты хотэн версэв. 9. Шоврие шек яма цита ул. 10. Ащемэн шовэр хотые овэн верса. 11. Ма лўвел мисйикэн мийлылэм па няньэн лапэтлэм. 12. Ма лўвел ким эслэлэм. 13. Шоврыем наврэтлыыл. 14. Лўв ампэт элты варсэт сая хǎнемэл. 15. Хўйшэн мин шоврие пилэн йха ёллэмэн. 16. Щи пǎрайэн лўв рэп элты туп навэрл, рэп лоңла такан-такан навэрл. 17. Шек ям шоврие тайтыя.

Лонгоров Вячеслав

21. Šəwrije

1. *ma jölən šəwər täjlam.* 2. *lűw neməl šəwrije.* 3. *lűw lijəl šek aj pa lăraxeŋ.* 4. *kűrlal šek xűwət pa jəšlal wanət.* 5. *šəwrije semlal lărilət.* 6. *šăl^cta pállal šek xűwət.* 7. *lűw aj nöl pa un peŋkət täjl.* 8. *műŋ lűwel un karti xətən wer^csew.* 9. *šəwrije šek jăma šita ul.* 10. *ašemən šəwər xətije əwən wer^csa.* 11. *ma lűwel mis jikən mijlilem pa nañən lapətem.* 12. *ma lűwel kim esləlem.* 13. *šəwrijem nawrətlilj.* 14. *lűw ampət el^cti warsət saja xañeməl.* 15. *xəjišən min šəwrije pilən jăxa ölləmən.* 16. *ši pərajən lűw rep el^cti tup nawərl, rep ləŋla takan-takan nawərl.* 17. *šek jăm šəwrije təjtija.*

21. Nyuszika

1. Van otthon egy nyulam. 2. A neve Nyuszika. 3. A farka nagyon kicsi és gömbölyű. 4. A hátsó lábai nagyon hosszúak, a mellsők rövidek. 5. Nyuszikának forognak a szemei. 6. Aztán a fülei meg nagyon hosszúak. 7. Kicsi az orra, nagyok a fogai. 8. Csináltunk neki egy nagy vasketrecet. 9. Nyuszika remekül él ott. 10. Apám csinált ajtót a nyusziházra. 11. Szoktam neki tehéntejet adni, és kenyérrel etetem. 12. Kieresztem. 13. Nyuszikám ugrándozik. 14. A kutyák elől a bokrok mögé bújik. 15. Néha Nyuszikával együtt alszunk. 16. Olyankor a hegyről lefelé lassan ugrál, felfelé gyorsan ugrál. 17. Nagyon jó nyuszit tartani.

22. Шовэр юшэт

1. Мин антем пилэн ух хөпэтты яхсэмэн. 2. Юш хұват шушсэмэн. 3. Щалта ёхана этсэмэн. 4. Юхэт кұтэн ун нак шийэлэсэмэн. 5. Ар ух тайл. 6. Лұв пұңлэлэн сұмэт лойл. 7. Сұмэт илпийн шовэр яхмал па юша пөнмал. 8. Ма лепемэн антем лойл па шовэр юшэт вантыйл. 9. Лұв ястэл шовэр юшэт мұң лысэв пела мәнлэт. 10. Щалта ёхи мятсэмэн. 11. Антем пилн ет унты ёхи ёхэтсэмэн. 12. Щикем ям камэн ус.

Талигина Мария

22. Šəwər jušət

1. min an'ēm pilən uχ jəpətti jəχsəmən. 2. juš χūwat šušsəmən. 3. šāl^cta jəχana etsəmən. 4. jūχət kūtən un nak šijəlsəmən. 5. ar uχ təjl. 6. lūw pūnlələn sūmət ləjl. 7. sūmət ilpijən šəwər jəχmal pa juša pōnmal. 8. ma l'epemən an'ēm ləjl pa šəwər jušət wantijl. 9. lūw jastəl, šəwər jušət mūn lisew pela mənłət. 10. šāl^cta jəχi mətsəmən. 11. an'ēm pilən jet unti jəχi jəχətsəmən. 12. šikem jəm kamən us!

22. Nyúlcsapások

1. Anyámmal gyantát szedni mentünk. 2. Az ösvényen lépdeltünk. 3. Aztán kiértünk a folyóhoz. 4. A fák között észrevettünk egy nagy vörösfenyőt. 5. Sok gyanta van rajta. 6. Mellette egy nyírfa áll. 7. A nyírfa alatt nyúl járt, és az ösvényre csinált (tkp. rakott). 8. Anyám mellettem áll és a nyúlcsapásokat nézi. 9. Azt mondja, hogy a nyúlcsapások a hurokcsapdánk felé vezetnek. 10. Aztán hazamentünk. 11. Estére értünk haza anyámmal. 12. Olyan jó volt a szabadban!

23. Лүк

1. Лүк щит ёхам вой. 2. Лүв пүнл питы. 3. Лүк ўрты сэм хөлям тайл. 4. Лүһн лүк кев шүкəт па рых лəл. 5. Лүк имел ханшаң лүк. 6. Лүк күйты хошл. 7. Күйты пəрайн, вой велты ху ки лүкəт велты питл, щи юпийн лүкəт ёхəтты тəхаела верəтлəт па əт ёхəтты.

Талигина Мария

23. lük

1. lük šit jəχətm wəj. 2. lūw pūnəl piti. 3. lük ūrti sem χəl'am təjl. 4. lūhən lük kew šükətm pa riχ lel. 5. lük imel χənšaŋ lük. 6. lük küjti χəšl. 7. küjti pərajən wəj welti χu ki lükətm welti pitl, ši jūpijən lükətm jəχətti təχajəla werətlətm pa ət jəχətti.

23. Siketfajd

1. A siketfajd fenyőerdei állat. 2. A tolla fekete. 3. A siketfajdnak vörös a szeme környéke. 4. Nyáron a siketfajd kavicsokat és bogyót eszik. 5. A siketfajd tojóját „mintás fajd”-nak hívják. 6. A fajd dürrög. 7. Dürgés idején ha a vadász elejt fajdokat, akkor azután a fajdok már nem jönnek ugyanarra a helyre.

24. Хәншаң лүк

1. Ма и пүш аләң нөх килсәм, па ким еша ёлхәлтыты этсәм. 2. Юх тайәта әңкәрмәсәм: щита тэлыя хәншаң лүк омәсәл. 3. Лый мәнәм шийәләсәт па нөх пурләсәт. 4. Щалта па төхәлшәк омәссәт. 5. Ма лүв хөщәел ванаšәк мәтсәм. 6. Хәншаң лүкәт шек хөрамәңәт усәт. 7. И хәншаң лүк ма әлтәм ванән опсәс. 8. Ма лүв пелайл хүв ватсәм. 9. Юхәт лүв ма әлтәм пакнәс.

Макарова Надя

24. хәншаң лүк

1. *ma i püš aləŋ nōx kilsəm, pa kim ješa jolxəltiti etsəm.* 2. *jüx täjəta äŋkərməsəm: šita telija xänšaŋ lük oməsəl.* 3. *lij mənəm šijələsət pa nōx purləsət.* 4. *šäl'ta pa töxelšək oməssət.* 5. *ma lüw xöšajəl wanašək mätsəm.* 6. *xänšaŋ lükət šek xöraməŋət usət.* 7. *i xänšaŋ lük ma el'tem wanən opsəs.* 8. *ma lüw pelajəl xüw watsəm.* 9. *juxət lüw ma el'tem paknəs.*

24. Siketfajd tojó

1. Egyszer korán keltem fel és kimentem egy kicsit hűsölni. 2. A fák teteje felé fordultam, és ott rengeteg siketfajd tojó ült. 3. Észrevettek engem és elrepültek. 4. Aztán arrébb leszálltak. 5. Közelebb mentem hozzájuk. 6. Nagyon szépek voltak a siketfajd tojók. 7. Egy siketfajd tojó közel ült hozzám. 8. Sokáig néztem őt. 9. Aztán megjedtettem.

25. Лўкәт элты

1. Тәлн ма лўк ватсәм. 2. Лўв накн опсәс. 3. Питы лўк шек хōрамәң па хōрамәң, сәм хōльлал ўртәт. 4. Лўв ләпәс па рых ләл. 5. Лўв ампәтн щикўш хōрәтла, лўв щиты щи омәсл. 6. Лўкәт хошәм мўва әт яхләт. 7. Лый тәл хўват тәта улләт. 8. Тәлн лўкәт лоц илпия хәнемәләт па щита өлләт.

Макарова Надя

25. lūkät elti

1. tälän ma lūk watsäm. 2. lūw nakən opsäs. 3. piti lūk šek xōraməṅ pa xōraməṅ, sēm xōl'lal ūrtet. 4. lūw lepäs pa riḡ lel. 5. lūw ampätən šikūš xōrätla, lūw šiti ši omäsl. 6. lūkät xōšäm mūwa ät jählat. 7. lij täl xūwat tātä ullät. 8. tälän lūkät lōs ilpija xānemälät pa šita öllät.

25. A siketfajdokról

1. Télen siketfajdot láttam. 2. Vörösfenyőn ült. 3. A hím siketfajd nagyon-nagyon szép, a szeme környéke vörös. 4. Túlevelet és bogyót eszik. 5. Bár a kutyák megugatják, ő csak ül. 6. A siketfajdok nem mennek délre. 7. Egész télen itt laknak. 8. Télen a siketfajdok a hó alá rejtőznek, és ott alszanak.

26. Нохәр ләты вой

1. Ма антем пилн юш хўват унта яхсәм. 2. Мин йохәт кўтн шушсәмн. 3. Ма сўмәт илпийн тōлх шийәләсәм. 4. Ма лепемн шәңкап тōхләң вой пурләс. 5. Щит нохәр ләты вой ус. 6. Лўв такан ўвты питс па пәлнәт нўмпия пурләс. 7. Щәлта мин антем пилн ет унты тōлх па рых вошсәмн. 8. Тәңха нохәр ләты нә минәмн щиты ой верс.

Талигина Мария

26. нэхэр-leti-wəj

1. *ma an'ém pilən juš x'wat unta jəxsəm.* 2. *min juxət kütən šušsəmən.* 3. *ma sūmət ilpijən töləx šijələsəm.* 4. *ma l'epemən šəŋkap tōxləŋ wəj purləs.* 5. *šit nəxər-leti-wəj us.* 6. *lūw takan ūwti pitəs pa pələŋət nūmpija purləs.* 7. *šāl' ta min an'ém pilən jet unti töləx pa riχ wəssəmən.* 8. *təŋχa nəxər-leti-ne minemən šiti ōj werəs.*

26. A fenyőszajkó

1. Anyámmal az úton az erdőbe mentünk. 2. Fák között lépdeltünk. 3. Egy nyírfa alatt észre vettem egy gombát. 4. Mellettem hirtelen felszállt egy madár. 5. Fenyőszajkó volt. 6. Hangosan rikácsolni kezdett és a felhők fölé szállt. 7. Aztán anyámmal estig gombát és bogyót gyűjtöttünk. 8. Alighanem a fenyőszajkó hozott nekünk szerencsét.

27. Мўя кўщты вой ай

1. Йис пəрайн кўщты вой па войт лəват ун ус. 2. Туп, лўв шек нəх пəла пурлўйс. 3. Ипўш щиты пурлəс па турəм ащия хойс. 4. Турəм шек ликащəс. 5. Кўщты вой лакки мəншəса па нəхи шўклал войəта оґса. 6. Ин войəт щишин хəнлалн нəви нəхи тəйлəт. 7. Щи пəра элты кўщты вой ая йис.

Талигина Мария

27. m'ja k'šti wəj aj

1. *jis pərajən k'šti wəj pa wəjət ləwat un us.* 2. *tup lūw šek nəχ pəla purlijs.* 3. *i pūš šiti purləs pa turəm ašija xəjs.* 4. *turəm šek likašəs.* 5. *k'šti wəj lakki mənšəsa pa nəχi šūklal wəjəta oʻsa.* 6. *in wəjət šišən xənlalən nəwi nəχi təjlət.* 7. *ši pəra el'ti k'šti wəj aja jis.*

27. Miért kicsi a császármadár

1. Réges-régen a császármadár ugyanolyan nagy volt, mint a többi állat. 2. Csakhogy ő túl magasra repült fel. 3. Egyszer felrepült, és az Ég atyának ütközött. 4. Ég atya nagyon megharagudott. 5. A császármadarat széttépte, és a húsa darabkáit szétszította az állatoknak. 6. Most ezért van az állatoknak a hasán fehér hús. 7. Azóta lett kicsi a császármadár.

28. Сүса йис

1. Лүңев ши холас. 2. Нак лэпэс рэньлы йил па ил пэрийл. 3. Сүмэт лыптэт хойсайэт. 4. Хоп юх па пашар юх лыптэт ўртыя йисэт. 5. Нохэр юх, хул, нак па унши лэпсэт няр төрэн хōрас тайлэт. 6. Шишэн сүсэн ут шек хōрам. 7. Сүс пōрайн ар лэвпэс утэн ул: нохэр, арсыр рых, тōлэх. 8. Кашēн хātл утэн нявремэт па ун хōятэт ўвты сый щашэл. 9. Щит мўн куртēн хōятлуw рых воцлэт па нохэр сэклэт. 10. Тōхлēн войт ун пўкэтэн йхлэт. 11. Лўв нўм мўва мāнты лэцатылэт.

Лонгортowa C.

28. sūsa jis

1. lūjew ši xōlas. 2. nak lepəs reñli jil pa il pārijl. 3. sūmət liptət xōjsajət. 4. xōp jūx pa pāšar jūx liptət ūrtija jisət. 5. nōxər jūx, xul, nak pa unši lepsət űar tōrən xōras tājlət. 6. šišən sūsən ut šek xōram. 7. sūs pōrajən ar lewpəs utən ul: nōxər, arsir riḡ, tōlэх. 8. kašēn xāt^l utən űawremət pa un xōjatət űwti sij šašəl. 9. šit mūn kurtēn xōjatləw riḡ wōslət pa nōxər seklət. 10. tōxlēn wōjət un pūkətən jāxlət. 11. lūw nūm mūwa mānti lešatilət.

28. Itt az ősz

1. Véget ért a nyár. 2. A vörösfenyő tűlevelei elgyengülnek és lehullanak. 3. A nyírfa levelei megsárgultak. 4. A nyárfa és a berkenye levelei piros színűvé váltak. 5. A cirbolyafenyő, a lucfenyő, a vörösfenyő és az erdei

fenyő túlevelei olyanok, mint a friss fű. 6. Ezért nagyon szép ősszel az erdő. 7. Ősszel az erdőben sok a táplálék: cirbolyafenyőmag, sokféle bogyó, gomba. 8. Mindennap gyerekek és felnőttek kiáltozása hallatszik az erdőben. 9. Ezek a mi falubelijeink, akik bogyót szednek és fenyőtobozt gyűjtenek (tkp. vernek, le a fáról). 10. A madarak nagy csapatokban járnak. 11. Délre költözni készülődnek.

29. Сүсн

1. Сүса йис. 2. Няврэмэт ашкулая мәнлэт, лүв шүтцэты пöрайел етшэс. 3. Утн кал рыхэт, ўрты рыхэт, ўрымўли па аншет пöпшэс. 4. Няврэмэт нохэр сэклэт. 5. Нохэр лэты нэ ўвл: «Кра-кра-кра». 6. Тәңха ястэты ўтцийл «Мәнэм нохэр хаяты, мәнэм нохэр хаяты!» 7. Хөятэт сүсн ар рупата тайлэт. 8. Кәртошка нөх ўты мосл, рых воцты па төлэх әкэтты ищи мосл. 9. Вой велты хөятэт васы веллэт. 10. Хўл велты хөятэт хўл веллэт. 11. Сүсн хўл нөхлы мәнл. 12. Утн войэт ищи рупитлэт. 13. Лаңки па кўшар нохэр лэшатлән. 14. Мойпәр өлты хот верл. 15. Ай войэт йох кар илпия хәнемәлэт. 16. Шита лыела хошәм па ям.

Талигина Мария

29. sūsən

1. sūsa jis. 2. nāwremət āškulaja mānlət, lūw šūtšəti pörajel jetšəs. 3. utən kal riḡət, ūrti riḡət, ūrimūlī pa anšet pöššət. 4. nāwremət nəḡər seklət. 5. nəḡər-letī-ne ūwəl: „kra-kra-kra”. 6. tāṅḡa jastəti ūtsijl: „mānem nəḡər ḡājati, mānem nəḡər ḡājati!”. 7. ḡəjatət sūsən ar rupata təjlət. 8. kārtoška nōḡ ūti mōsl, riḡ wōstī pa töləḡ ākətti iši mōsl. 9. wəj welti ḡəjatət wasi wellət. 10. ḡūl welti ḡəjatət ḡūl wellət. 11. sūsən ḡūl nōḡli mānl. 12. utən wəjət iši rupitlət. 13. laṅki pa kūšar nəḡər lešatlən. 14. mōjpər ölti ḡət werl. 15. aj wəjət jūḡ kar ilpija ḡānemələt. 16. šita lijela ḡōšəm pa jām.

29. Őszel

1. Itt az ősz. 2. A gyerekek iskolába mennek, vége a szünidőnek. 3. Az erdőben a tőzegáfonya, a vörösáfonya, a ribizli és a csipkebogyó is beérett. 4. A gyerekek leverik a fenyőtobozokat. 5. A fenyőszajkó rikácsol: „kra-kra-kra”. 6. Alighanem azt akarja mondani: „Hagyjatok nekem fenyőmagot, hagyjatok nekem fenyőmagot!”. 7. Az embereknek ősszel sok a dolguk. 8. Föl kell szedni a krumplit, bogyót kell gyűjteni és gombát szedni is kell. 9. A vadászok kacsára vadásznak. 10. A halászok halásznak. 11. Ősszel a hal felfelé megy a folyón. 12. Az erdőben az állatok is dolgoznak. 13. A mókus és a csíkos evet fenyőmagot készítenek (télire). 14. A medve alvóhelyet csinál. 15. A kis bogarak a fakéreg alá bújnak be. 16. Ott nekik meleg és jó.

Hanti–magyar szójegyzék

A szójegyzékben alkalmazott ábécé:

a, ă, (d, d'), e, ə, χ, i, j, k, l, l', l^c, m, n, n̄, ŋ, ɔ, ɔ̃, p, r, r^c, s, ś, š, t, t', u, ũ, w.

a	de	āmār ^c ti	merít
aj	kicsi	ānta, āntā, āntām	nem, nincs
ajkel	hír	āplāk	mély porhó
ajl ^c ta	lassan, halkan	ārkap̄ti	leomlik
akañ	baba	āsweta	Szveta (női név)
akañliti	babázik	āškula	iskola
alāmti	felemel	āt	nem
aləŋ	korán	āŋkarməti	odafordul, odanéz
aləŋsəχat	reggel	d'ima	Gyima (férfinév)
ampar	raktár	eləpən	elől, látható helyen
a-műj	vajon micsoda	el ^c ti	-ból/-ből, -ról/-ről, -tól/től
anši	vadrózsa, csipkebogyó	enmāl ^c ti (enmāl ^t -)	nevel, termeszt
anfi	anya	enəmti	növekszik
anfi ^m i	anyai nagymama	esəlti	enged, ereszt
apsi	öcs, húg	etti	megjelenik, felbukkan, feltűnik
ar	sok	ewi	leány
ar	ének	ewətti	vág
arat	mennyiség	χăχsa	cigaretta
ariti	énekel	χăjti	hagy
arsir	sokféle	χălas	temető
as	Ob folyam	χălewət	keleti
asi	apa	χălti	megdöglik
at	hadd	χănəm	házassági rokon
at	éjszaka	χănšəŋ	mintás, foltos
atələn	éjjel	χănši	mintá, írás
atəm	rossz	χănti	hanti
awəkka	kezes rénborjú	χăneməti	elbújik, elrejtőzik
ākətti	gyűjt	χăr	hely, tisztás
āktəsti	gyülekezik	χăśəliti	marad
āl	egyszerű,		
āl	egyszerűen, csak úgy		

<i>χăšti</i>	marad	<i>χörpi</i>	féle, hasonlatos
<i>χătlup</i>	evező	<i>χörtăliti</i>	ugat
<i>χătl^c</i>	nap (égitest, időszak)	<i>χörti</i>	leöl, megnyúz
<i>χirti</i>	kapar, ás	<i>χōś</i>	-hoz/-hez/-höz (számnevekben)
<i>χəjti</i>	ütközik, ütődik, megakad, megáll	<i>χōśa</i>	-hoz/-hez/-höz
<i>χəlap</i>	háló	<i>χōta</i>	hova
<i>χəlti</i>	éjszakázni, megszállni	<i>χōti</i>	hogyan,
<i>χəl^c l^ciliti</i>	sírdogál	<i>χōti</i>	hiszen
<i>χəmtəp</i>	lépcső, létra	<i>χu (χuj-)</i>	férfi
<i>χəp</i>	csónak	<i>χuxəlti</i>	fut, szalad
<i>χəpti</i>	(rén)ökör	<i>χuxətliti</i>	futkos, szaladgál
<i>χəśəm</i>	meleg	<i>χul</i>	lucfenyő
<i>χəšti</i>	tud	<i>χuləm</i>	három
<i>χət</i>	sátor, ház	<i>χulətti (χulənt-)</i>	hallgat
<i>χət χăr</i>	padló	<i>χun</i>	mikor, amikor
<i>χōj</i>	kicsoda, valaki	<i>χunχəlti</i>	felmászik
<i>χōjat</i>	valaki, ember	<i>χušti</i>	lekötöz, hálót idegre köt
<i>χōjiśən</i>	néha	<i>χut</i>	hat (6)
<i>χōjtət</i>	egyesek, némelyek	<i>χül</i>	hal
<i>χöl</i>	mind	<i>χűw</i>	hosszú, régi
<i>χōlati</i>	elfogy	<i>χűwat</i>	hosszúság
<i>χōliliti</i>	suhog, zizeg	<i>χűwat</i>	hosszában, idején
<i>χōlna</i>	még, sőt	<i>χűwən</i>	messze, régen
<i>χōlsa</i>	honnan, valahonnan	<i>χűwləti</i>	elindul a vizen (csónak), felbukkan (a víz felszínére)
<i>χōlta</i>	hova, valahonnan	<i>i</i>	és
<i>χōl', χōlam</i>	bibircs (a fajdfélék szemköznyéki bőre)	<i>i, ij</i>	egy
<i>χōmta</i>	hasra	<i>iki</i>	idős férfi, férj
<i>χōn</i>	has	<i>ikəmən</i>	egyformán, egyforma mértékben
<i>χōntati</i>	elmenekül	<i>il</i>	le
<i>χōpətti</i>	le-/felpattint	<i>iləm</i>	csizmatalpfű
<i>χōr</i>	kajút	<i>ilpija</i>	alá
<i>χōram</i>	szép; dísz	<i>ilpijən</i>	alatt
<i>χōramən</i>	szép	<i>imi</i>	asszony, feleség
<i>χōras</i>	ábrázat, kinézet, kép		
<i>χōrətti</i>	ugat		

<i>in</i>	most	<i>jet</i>	este (fn.)
<i>inśasti</i>	kérdez	<i>jetna</i>	este (hsz.)
<i>ipűš</i>	egyszer	<i>jetsati</i>	befejez, befejeződik
<i>ipűša</i>	egyszerre, mindörökre	<i>jik (jinḡ-)</i>	víz
<i>irləti</i>	kanyarodik	<i>jis</i>	régi, ódon
<i>isa</i>	mind	<i>jis</i>	kor(szak)
<i>isa</i>	mindig, örökké	<i>jišti (jins-)</i>	iszik
<i>iši</i>	szintén	<i>jiti (jűw-)</i>	jön, válik valamivé
<i>išipa</i>	úgyis, akkor is	<i>jɔɣ</i>	férfiak, emberek, nép
<i>iški</i>	hideg (időjárás)	<i>jɔɣar^c (jɔɣart-)</i>	elágazás
<i>išni</i>	ablak	<i>jɔɣəm</i>	sík, száraz fenyőerdő
<i>ja</i>	na	<i>jɔɣəltiti</i>	hűsöl
<i>jaj</i>	bátya, nagybácsi	<i>jəntəsti</i>	varrogat
<i>jastəti, jastiti</i>	mond	<i>jɔš</i>	kéz
<i>jatej</i>	(rénszarvasnév)	<i>jətti (jənt-)</i>	varr
<i>jəɣa</i>	együtt	<i>jəwəlməti</i>	dobál, dobálózik
<i>jəɣti (jəɣ-)</i>	megy, jár	<i>jəɣan</i>	folyó
<i>jəlap</i>	új	<i>jəɣətti</i>	érkezik
<i>jəm</i>	jó	<i>jəɣi</i>	haza, vissza, meg-
<i>jəma</i>	jól	<i>jəɣli</i>	hazafelé, visszafelé
<i>jəməšək</i>	jobb	<i>jəlan</i>	otthon
<i>jəɣəltiti</i>	járogat	<i>jəl^cta</i>	hátulról
<i>jərti</i>	(meg)köt	<i>jətal^ctəti</i>	szórakoztat valakit, játsszik valakivel
<i>jek (jeḡk-)</i>	jég	<i>jətt-</i>	játék-
<i>jel</i>	első, elöl lévő, távoli	<i>jətti (jənt-)</i>	játsszik
<i>jelənšək</i>	előrébb	<i>juɣət</i>	később, azután
<i>jelli</i>	tovább, előre felé	<i>jur</i>	erő
<i>jelpi</i>	előtti	<i>juš</i>	út, ösvény
<i>jelpijən</i>	előtt	<i>jűɣ</i>	fa
<i>jelšək</i>	távolabb	<i>jűɣi</i>	fás, fából készült
<i>jeməḡ</i>	szent, tiltott	<i>jűkan</i>	saját
<i>jernas</i>	ruha, ing	<i>jűkan(a)</i>	helyett, -ért
<i>jertjaḡ</i>	kilenc	<i>jűpijən</i>	után
<i>ješal^c</i>	szemben, ellen	<i>jűwəntiti</i>	jön, jövőget
<i>ješa</i>	egy kicsit	<i>kajək</i>	nagy facsónak
<i>ješaul</i>	kisvártatva	<i>kal</i>	láp, lápi tó
<i>ješək</i>	kedves		

<i>kamən</i>	kint	<i>kur</i>	kályha
<i>kar</i>	kéreg, héj	<i>kur</i>	foliómeder
<i>karkam</i>	serény, fűrge	<i>kūjti</i>	dürrög
<i>karti</i>	fém, vas	<i>kül</i>	vastag
<i>kasəlti</i>	költözik	<i>kūr</i>	láb, lábbeli
<i>kaš</i>	kedv, vidámság	<i>kūšar</i>	csíkos evet
<i>kašašti</i>	beleegyezik	<i>kūšemiti</i>	fütyörészik
<i>kašəŋ</i>	minden egyes	<i>kūšti</i>	fütyül
<i>katəlti</i>	fog, tart	<i>kūš</i>	bár
<i>katra</i>	régi	<i>kūt</i>	táv, köz
<i>kaťa</i>	Kátya	<i>kūtən</i>	távon, közön, között
<i>kawər^cti</i>	főz	<i>kūtəp</i>	középső, közép
<i>kawrəm</i>	forró	<i>kūwəs</i>	kifelé prémes, zárt
<i>kāmən</i>	hány, mennyi		férfibunda
<i>kāmətsa</i>	néhány	<i>lak</i>	takaró a bölcsőben
<i>kārtəšti</i>	körbevesz, bekerít	<i>lakki</i>	szerteszt
<i>kārtəška</i>	burgonya	<i>lakti (laŋk-)</i>	betakar, fed
<i>kāšti</i>	keres	<i>lal^cti</i>	lélegzik
<i>kāt</i>	kettő, két	<i>laŋki</i>	mókus
<i>kātna</i>	kétfelé	<i>lapət</i>	hét (7)
<i>kem</i>	-nyi	<i>lapətti</i>	táplál, etet
<i>ken</i>	könnyű	<i>lapka</i>	bolt
<i>kentan</i>	könnyen	<i>laptəpsa</i>	etetés
<i>keša</i>	-ért, miatt	<i>lawər^c (lawərt-)</i>	nehéz
<i>kew</i>	kő	<i>lawərtan</i>	nehezen, nehézkesen
<i>kew</i>	Urál hegység	<i>lawləsti</i>	várakozik
<i>ki</i>	ha	<i>lāp</i>	be, le (takarásnál, fedésnél)
<i>kilti</i>	felkel, kiszáll	<i>lāraχəŋ</i>	gömbölyű
<i>kim</i>	ki	<i>lāreməti</i>	kerül, kanyarodva megy
<i>kimli</i>	ki(felé)	<i>lārətti</i>	gurít, gördít
<i>kimət</i>	második	<i>lāriti</i>	gurul, gördül
<i>kirti</i>	befog, felszerszámoz (rént, lovat)	<i>lel</i>	alacsony
<i>kitti</i>	küld	<i>lelti</i>	be-/felszáll járműbe/-re
<i>klass</i>	osztály	<i>lel^cti</i>	be-/felrakodik járműbe/- re
<i>kolja</i>	Kolja	<i>lepəŋ</i>	előszoba, előtér
<i>kur^c (kurt-)</i>	falu		

<i>lepəs</i>	tűlevél	<i>lōwat</i>	méret, méretű
<i>lepət</i>	puha	<i>lux (luŋχ-)</i>	bálvány, szellem
<i>lepti</i>	befér	<i>luxəs</i>	barát
<i>lešatiti</i>	készülődik	<i>luxəsne</i>	barátnő
<i>lešatti</i>	készít	<i>lum</i>	a ruha keble
<i>leškam</i>	tágas	<i>lūk</i>	siketfajd
<i>leti (lew-)</i>	eszik	<i>lūŋ</i>	nyár
<i>letöt</i>	étel	<i>lūŋχanšəp</i>	csengő
<i>lewpəs</i>	táplálék	<i>lūw</i>	ő
<i>lij</i>	farok	<i>lāskəti</i>	kattog, ketyeg
<i>lij</i>	ők, azok	<i>l'ekkar</i>	orvos
<i>lijti</i>	korhad, rohad	<i>lepən</i>	közelében, mellette
<i>lil</i>	lélek	<i>l'ikašti</i>	dühös, veszekszik
<i>liləŋ</i>	élő	<i>l'ōxəməti</i>	megmos
<i>lin</i>	ők ketten	<i>ma</i>	én
<i>lipas</i>	szabadon, külön lévő	<i>makarow</i>	Makarov (családnév)
<i>lipət</i>	falevél	<i>mānem</i>	nekem
<i>lipi</i>	belső, belső	<i>mānšəti</i>	eltép
<i>lipija</i>	-ba/-be	<i>mānti</i>	megy
<i>lipijən</i>	-ban/-ben	<i>māti (mi-)</i>	ad
<i>lis</i>	hurokcsapda	<i>mātti</i>	mintha
<i>ləjəmtəti, ləjəmtiti</i>	megáll, leáll	<i>melək</i>	meleg (idő)
<i>ləjliti</i>	álldogál	<i>met</i>	leg-
<i>ləjti</i>	áll	<i>metti</i>	elfárad
<i>lən</i>	íncérna	<i>mijləti</i>	ad, adogat
<i>lənsəliti</i>	bökdös, szúrkál	<i>min</i>	mi ketten
<i>ləŋəl</i>	tető	<i>mis</i>	szarvasmarha
<i>lər</i>	áradmánytó	<i>məjəŋ</i>	vendég-
<i>ləsətti</i>	bont, szétszed	<i>məjpər</i>	medve
<i>ləs</i>	hó	<i>məsti</i>	kell
<i>ləs- (ləns-)</i>	felállít, beszúr	<i>məs (məns-)</i>	mese
<i>lət</i>	valaminek a helye	<i>mōxət</i>	emberek
<i>lət</i>	lapos, sík, mély	<i>mōxti</i>	rögtön
<i>ləw</i>	ló	<i>mōlsəŋ</i>	malica (befelé prémes, zárt férfibunda)
<i>lōχ</i>	sítalp	<i>mōlχə</i>	múltkor
<i>ləlati</i>	olvad	<i>mōlχatl^c</i>	tegnap
<i>ləlti</i>	olvaszt		

<i>mōl^cti</i>	valami	<i>nupət</i>	életkor, életidő
<i>mōšatti</i>	szerez, hozzájut valamihez	<i>nūm</i>	felső függőlegesen, felső a folyás szerint
<i>mōtər</i>	motor	<i>nūmpi</i>	felüli, felső
<i>mūj</i>	mi, micsoda	<i>nañ</i>	kenyér
<i>mūl</i>	szent sarok	<i>nar</i>	nyers
<i>mūŋ</i>	mi (sokan)	<i>narawa</i>	hófehér (rén, ló)
<i>mūw</i>	föld, vidék	<i>nawrem</i>	gyerek
<i>mūzej</i>	múzeum	<i>naχəŋ</i>	vidám, nevetős
<i>nadja</i>	Nágya (női név)	<i>naχti</i>	nevet
<i>nak (naŋk-)</i>	vörösfenyő	<i>nał</i>	négy
<i>nawərti</i>	ugrik, ugrál	<i>našta</i>	szarvasünő
<i>nawrəl^cti</i>	ugrik, gyorsan megy	<i>našta</i>	rénzuzmó
<i>nawrətliti</i>	ugrál, szökdel	<i>naštapsa</i>	segítség
<i>naŋ</i>	te	<i>našti</i>	segít
<i>ne (neŋ-)</i>	nő	<i>naχi</i>	hús
<i>nem</i>	név	<i>naχtəti</i>	mozgat, meglök
<i>neman</i>	szándékosan	<i>nał</i>	orr
<i>neməl^cχəti</i>	sehova	<i>naštaiti</i>	beken, összeken
<i>neməl^cpərajan</i>	soha	<i>našwləŋ</i>	gyengéd, lágy
<i>nik</i>	le a vízhez, le a folyón, be a vízre, fel a tűzre	<i>ol</i>	sorban (kif.)
<i>nim</i>	folyás szerinti alsó, vízhez közeli	<i>oləŋ</i>	eleje, vége, kezdete valaminek, első
<i>nin</i>	ti ketten, ti (sokan)	<i>oməsti</i>	ül, ültet, áll, állít, épít
<i>naχər</i>	toboz, cirbolyafenyő	<i>ontəp</i>	bölcső
<i>naχ</i>	fel függőlegesen, fel a folyón	<i>onət</i>	agancs
<i>naχli</i>	felfelé függőlegesen, felfelé a folyón	<i>opras</i>	apai ő
<i>naməs</i>	gondolat	<i>opsəli</i>	állít, épít
<i>naəma</i>	idősebb szarvasünő	<i>or^cti</i>	oszt
<i>naəram</i>	polc, híd	<i>ow</i>	1. ajtó; 2. torkolat
<i>naəwi</i>	fehér	<i>oχəli</i>	ki-/leszáll, lejön, leereszkedik
<i>nuj</i>	posztó	<i>oχləmtiti</i>	leszáll valamiről
<i>numəsəli</i>	gondolkodik	<i>oŋ</i>	szerencse
<i>numəsti</i>	gondol	<i>oləm</i>	álmoság
		<i>olti</i>	alszik
		<i>ol^ctəti</i>	lefektet, altat

<i>õmiti</i>	zømmög, brummog	<i>põliti</i>	száll, gomolyog
<i>õpi</i>	nővér	<i>põnti</i>	rak, fial
<i>õşxul'</i>	tréfa, tréfás	<i>põra</i>	időszak
<i>õt</i>	dolog, izé	<i>põremati</i>	harapdál
<i>õw</i>	sodrás, áramlat	<i>põrmas</i>	holmi, tárgy
<i>pa</i>	és	<i>põršatti</i>	harap (harapós kutyáról)
<i>pa</i>	másik	<i>põrti</i>	harap
<i>pa pũş</i>	jövőre, máskor	<i>põr^ctala</i>	belepi a hó (csak passz.)
<i>pakanti</i>	megijed	<i>põsl</i>	folyóág
<i>pawər^c</i> (<i>pawərt-</i>)	gerenda	<i>põşti</i>	megérik, ehetővé válik, átázik
<i>pāl</i>	fül	<i>põtər</i>	beszéd, szöveg
<i>pāl</i>	magas	<i>põtər^cti</i> (<i>põtərt-</i>)	beszél
<i>pālat</i>	magasság(ú)	<i>põtkantiti</i>	lökdösődik
<i>pāləŋ</i>	felhő	<i>põtremati</i>	beszélget
<i>pāriti</i>	potyog	<i>puxlantiti</i>	lökdösődik
<i>pāşər</i>	madárberkenye	<i>purləti, purliti</i>	(fel)repül
<i>pāt(i)</i>	talp, alj, feneke valaminek	<i>pusənsiti</i>	mos
<i>pek</i> (<i>peŋk-</i>)	fog	<i>pusəŋ</i>	füst
<i>pela</i>	felé	<i>put</i>	víz a jégen
<i>pelək</i>	fél, darab	<i>pūkət</i>	csapat, raj
<i>peləŋa</i>	szúnyog	<i>pün</i>	szőr
<i>pelki</i>	szét-	<i>pünşəşti</i> (<i>pünşəns-</i>)	kinyílik
<i>peltaşti</i>	cserélgetni	<i>pünjələn</i>	mellett
<i>pilən</i>	-val, -vel	<i>pünjəlsək</i>	arrébb, távolabbi
<i>pirşən</i>	sátorponyva	<i>pünjla</i>	félre
<i>piş</i>	fortély	<i>püş</i>	-szor, -ször
<i>pitar</i>	valaminek a széle	<i>püşti</i> (<i>pünş-</i>)	kinyit
<i>piti</i>	fekete, sötét-	<i>püt</i>	fazék, bogrács
<i>pitti</i>	lesz	<i>rəxəl</i>	szabad
<i>pitti</i>	esik	<i>rākənti</i>	le-/elesik
<i>pitũx</i>	(rénszarvasnév)	<i>rāmķəpti</i>	sötétedik
<i>pəl^c</i>	korhadt fa, forgács korhadékból	<i>reñ</i>	tartósság
<i>pətam</i>	hideg, fagyott	<i>rep</i>	hegy
<i>pətti</i>	megfagy	<i>rix</i>	bogyó
<i>pəx</i>	fiú	<i>rətaja</i>	egy helyben, nyugodtan
		<i>rupata</i>	munka

<i>rupitti</i>	dolgozik	<i>śašti</i>	érződik, hallatszik
<i>rut</i>	rokon, rokonság	<i>śāḥa</i>	majd, később
<i>rūw</i>	hőség, légáramlat, erő	<i>śāḥar</i>	rénlegelő; ahol a rénnýáj áll
<i>saj</i>	valaminek a möge, takarása	<i>śāl^cta</i>	aztán
<i>sāḥ</i>	női rénszarvasprém bunda	<i>śāna</i>	Szinja folyó
<i>sāḥat</i>	-ért, cserébe	<i>śāri</i>	zsanér
<i>sām</i>	szív	<i>śemja</i>	család
<i>sāmarutka</i>	feltos rénszarvas	<i>śera jūḥ</i>	gyufa
<i>sāməṅ</i>	szeret valamit csinálni	<i>śet</i>	(kutyanev)
<i>sāṅḥəm</i>	hegy	<i>śi</i>	az
<i>sekti (seṅk-)</i>	ver, üt	<i>śi</i>	ott
<i>sem</i>	szem	<i>śi</i>	kész
<i>sewərti</i>	vág, hasogat	<i>śijel</i>	arra(felé)
<i>sewti</i>	fon, köt	<i>śikem</i>	annyira
<i>sīḥ</i>	tekercs, köteg	<i>śikūš</i>	bár, ugyan
<i>sij</i>	hang, zaj	<i>śil^cta</i>	onnan
<i>sira</i>	fiatal szarvasünő	<i>śimās</i>	olyan
<i>sis</i>	időszak	<i>śir</i>	mód
<i>sōḥal</i>	deszka	<i>śišən</i>	azért, tehát
<i>sōjəm</i>	patak	<i>śit</i>	az
<i>sōra</i>	gyorsan	<i>śita</i>	ott
<i>sōral^cti (sōralt-)</i>	szárít	<i>śiti</i>	úgy; ugye
<i>sōrəm</i>	száraz	<i>śom</i>	erő
<i>sos</i>	hermelin	<i>śopūw</i>	szán a sátor padlódeszkái és egyéb tisztátalan tárgyak számára
<i>sot</i>	száz	<i>śōḥal</i>	agyagkandalló
<i>sōḥ</i>	prém, bőr; ruhadarab	<i>śōras</i>	ezer
<i>sōrəm</i>	halál	<i>śōriti</i>	csorog
<i>sōri</i>	dankasírály	<i>śōweməti</i>	elhajít
<i>suxətti</i>	kitép, nyű	<i>śūṅ</i>	sarok, zug
<i>sūjəw</i>	rénborjú	<i>śūremiti</i>	karcól, rajzol
<i>sūmət</i>	nyírfa	<i>śūtśaliti</i>	pihenget
<i>sūs</i>	ősz	<i>śūtśəti, śūtśiti</i>	pihen
<i>sūw</i>	bot, rénterelő rúd	<i>śaj</i>	tea
<i>śal'</i>	sál	<i>śarik</i>	(itt: kutyanev; or. gömb)
<i>śasiliti</i>	érződik, hallatszik		

<i>šawiti</i>	őriz	<i>tāŋxa</i>	alighanem, bizonyára
<i>šāš</i>	hát, hátulja	<i>tāta</i>	itt
<i>šāŋkap</i>	hirtelen	<i>tātləsti</i>	prémet puhít, kikészít
<i>šek</i>	nagyon	<i>tekənti</i>	megtelik
<i>šixərliti</i>	nyikorog	<i>telija</i>	teli, sok
<i>šixreməti, šixremiti</i>	nyikorog	<i>tijti</i>	sikerül, valamivé válik
<i>šijələti</i>	észrevesz	<i>tiləs</i>	hold, hónap
<i>-šiki</i>	nagy valami	<i>tiltəm</i>	Tiltim (falu)
<i>šiməl</i>	kevés	<i>tiniti</i>	elad, árul
<i>šəpəŋ</i>	leginkább	<i>tinšəŋ</i>	pányva, lasszó
<i>šəwər</i>	nyúl	<i>təwi</i>	tavas
<i>šöma</i>	függőleges, meredek; függőlegesen, meredeken	<i>təxelšək</i>	arrébb
<i>šöppi</i>	félbe, keresztül	<i>təxel</i>	szárny
<i>šujtti</i>	sülyed	<i>təxləŋ wəj</i>	madár
<i>šušəli</i>	megy, gyalogol	<i>tələx</i>	gomba
<i>šušti</i>	lép, megy	<i>tənti</i>	nyírkéreg
<i>šūk</i>	darabka	<i>törən</i>	fű
<i>šūkaləti</i>	elromlik, eltörik	<i>tuxəl</i>	némely, néhány
<i>šūw</i>	köd, gőz, pára	<i>tup</i>	alig
<i>takan</i>	erősen, nagyon, hangosan	<i>tupa</i>	rénszarvas pata
<i>taksär</i>	erősség, tartósság	<i>turəm</i>	ég, időjárás
<i>talti</i>	húz	<i>turəm</i>	isten
<i>tarəm</i>	fukar, szívós	<i>tuti (tűw-)</i>	hoz
<i>taš</i>	vagyon, rénnyáj	<i>tutliti</i>	hoz
<i>tāxa</i>	hely	<i>tüləx</i>	a rénszarvas nyakszőre
<i>tāxar</i>	fűből kötözött szőnyeg	<i>tūmtak</i>	egészséges
<i>tāxər^cti (tāxərt-)</i>	felakaszt	<i>tűŋ</i>	egyenes
<i>tāj</i>	csúcs, hegye valaminek	<i>tūrpa</i>	(kályha)cső
<i>tājti</i>	birtokolni	<i>tūt</i>	tűz
<i>tāl</i>	tél	<i>tātəti</i>	hintázik
<i>tālaŋ</i>	egész	<i>ux (uŋx-)</i>	gyanta
<i>tām</i>	ez	<i>uxəl</i>	szán
<i>tāmi</i>	ez	<i>ujtatti (ujtant-)</i>	találkozik
<i>tāmiti</i>	így	<i>ujtti</i>	tud; talál
		<i>ul</i>	sátorrúd
		<i>uləpsa</i>	élet, életmód

<i>ulña</i>	felesleges, ostoa,	<i>wanən</i>	közel(ben), nemrég
	hiábavaló	<i>wantiti</i>	nézelődik
<i>ulti (u-)</i>	él, van	<i>waña</i>	Ványa (férfinév)
<i>uməs</i>	érdekes, kellemes	<i>warəs</i>	gally, bokor
<i>un</i>	nagy, idős	<i>wasi</i>	kacsa
<i>unant'i</i>	apai nagyanya	<i>wašti</i>	hasít
<i>unaši</i>	apai nagyapa	<i>wat uχəl</i>	tárolószán
<i>unši</i>	erdeifenyő	<i>wat^ctati</i>	(kézen fogva) vezet
<i>unti</i>	-ig	<i>watti (want-)</i>	néz
<i>urəŋa, urəŋən</i>	miatt, -ért	<i>welpəs</i>	halászat-vadászat
<i>ut (unt-)</i>	erdő	<i>welpəslati</i>	halászik-vadászik
<i>utəl^ctati, utəl^ctiti</i>	tanul, tanít	<i>welti</i>	öl
<i>utša</i>	egyedül	<i>weratti</i>	munkálkodik,
<i>űkkel</i>	gyeplő		kézműveskedik
<i>űli</i>	rénszarvas	<i>weratti</i>	bír, képes
<i>űr</i>	oldal, felület	<i>werlati</i>	felébred
<i>űr</i>	vér	<i>werti</i>	csinál, készít
<i>űratti</i>	igyekszik, vágyódik	<i>weš (wenš-)</i>	arc, pofa
<i>űriműli</i>	pirosribizli	<i>wet</i>	öt
<i>űrti</i>	vörös	<i>wetra</i>	vödör
<i>űša (űša ula)</i>	üdvözöllek	<i>wəχti (wəχχ-)</i>	bárdol, farag
	(üdvözölve légy)	<i>wəj</i>	állat
<i>űt</i>	szélső, parti, települési,	<i>wərtəsti</i>	lökdőődik, furakodik
	tűztől távoli	<i>wərt^cti (wərt-)</i>	lök, dug
<i>űti (űj-)</i>	vesz	<i>wəšti</i>	bogyót szed
<i>űti</i>	ki a partra, a település	<i>wəš</i>	város
	felé, be a házba, el a	<i>wəštəmtati</i>	elűz, elhajt
	tűztől	<i>wəštati</i>	űz, hajt
<i>űtli</i>	kifelé a partra, a település	<i>wət</i>	szél
	felé, befelé a házba,	<i>wəj</i>	zsír, vaj
	távolabb a tűztől	<i>wəl</i>	(sátor, ház, falu) helye
<i>űtsiti</i>	szándékozik	<i>wəlli</i>	valóban, igazán
<i>űwəmtiti</i>	kiált	<i>wələk</i>	síkos, csúszós
<i>űwti</i>	kiabál	<i>wəlt^cti (wəlt-)</i>	gyalul
<i>waj</i>	hosszúszárú prémcsizma	<i>wəšiti</i>	imbolyog, ide-oda
<i>wanaməti</i>	közeledik		verődik
<i>wanašək</i>	közelebb	<i>wəškəti</i>	dob, hajít

A CD-melléklet tartalma

A mellékelt CD-n megtalálható a BUFF sorozat előző számának, a *Szinjai hanti társalgási szótár*-nak a javított változata (*Szinjaitarsalgas.pdf*), valamint az ahhoz és a jelen füzethez tartozó hangfájlok MP3-as formátumban, külön mappában. A zárójelben megadott számok a társalgási szótár oldalszámát jelölik.

BUFF 20.

- /BUFF20/Hangtan/01Hangrendszer.mp3 (11–15)
- /BUFF20/Hangtan/02Massalhangzok.mp3 (11–13)
- /BUFF20/Hangtan/03Maganhangzok.mp3 (15)
- /BUFF20/Hangtan/04Minimalis.mp3 (17)
- /BUFF20/01Koszones.mp3 (50)
- /BUFF20/02Nyelv.mp3 (51)
- /BUFF20/03Eletkor.mp3 (52)
- /BUFF20/04Haz.mp3 (53)
- /BUFF20/05Edenyek.mp3 (53)
- /BUFF20/06Elelmiszerboltban.mp3 (55)
- /BUFF20/07Aruháiban.mp3 (56)
- /BUFF20/08ajandekok.mp3 (56)
- /BUFF20/09Korháiban.mp3 (57)
- /BUFF20/10Tanulas.mp3 (58)
- /BUFF20/11Rentartas.mp3 (60)
- /BUFF20/12Vadaszat.mp3 (61)
- /BUFF20/13Halaszatimodok.mp3 (62)
- /BUFF20/14Novenyvilag.mp3 (63)
- /BUFF20/15Avarosban.mp3 (64)
- /BUFF20/16Azoran.mp3 (65)
- /BUFF20/17Idojaras.mp3 (65)
- /BUFF20/Szamok.mp3 (kiegészítés a kötethez)

BUFF 21.

/BUFF21/01Tiltim.mp3
/BUFF21/02Amunkaszintere.mp3
/BUFF21/03Tiltimkutyainkat.mp3
/BUFF21/04Regihaz.mp3
/BUFF21/05Nagyto.mp3
/BUFF21/06Erdeifenyő.mp3
/BUFF21/07Arenszarvaslegelo.mp3
/BUFF21/08Magashegy.mp3
/BUFF21/09Teliut.mp3
/BUFF21/10Azutazaselott.mp3
/BUFF21/11Talalkozas.mp3
/BUFF21/12Felsatrunkmellett.mp3
/BUFF21/13Sodraskezdetifalu.mp3
/BUFF21/14Torkolatfalum.mp3
/BUFF21/15Azenfalum.mp3
/BUFF21/16Numakanylumban.mp3
/BUFF21/17Iskolaijatszoterek.mp3
/BUFF21/18Acsaladom.mp3
/BUFF21/19Nadjaesarokonai.mp3
/BUFF21/20Akutyam.mp3
/BUFF21/21Nyuszika.mp3
/BUFF21/22Nyulcsapasok.mp3
/BUFF21/23Siketfajd.mp3
/BUFF21/24Siketfajdtojo.mp3
/BUFF21/25Asiketfajdokrol.mp3
/BUFF21/26Afenyoszajko.mp3
/BUFF21/27Miért.mp3
/BUFF21/28Ittazosz.mp3
/BUFF21/29Osszel.mp3

A Nemi-Tervező Finnugor Alapítvány célja az oktatási és kutatómunkájának támogatására járulékos segítségének teszi lehetővé az *Urali Finnugor Nyelvészeti Társaság* *Finnugor Pártól* *Urali Finnugor* *Urali Finnugor* kiadásait.

A Nemi-Tervező Finnugor Alapítvány közhasznú tevékenységet folytat, ezért az államháztartáson kívüli pénzügyi forrásból az anyagi támogatást nyújtó szervezeteknél és személyeknél kedvezményre jogosító igazolást adhat ki.

Az alapítvány bankszámlaszámja:

10200830-32318760,

számlaszám:

18060243-1-43

Az alapítvány vezetője: *Urali Finnugor*

MELÉKLET

1. 2012.01.01-ig
2. 2012.01.01-ig
3. 2012.01.01-ig
4. 2012.01.01-ig
5. 2012.01.01-ig
6. 2012.01.01-ig
7. 2012.01.01-ig
8. 2012.01.01-ig
9. 2012.01.01-ig
10. 2012.01.01-ig
11. 2012.01.01-ig
12. 2012.01.01-ig
13. 2012.01.01-ig
14. 2012.01.01-ig
15. 2012.01.01-ig
16. 2012.01.01-ig
17. 2012.01.01-ig
18. 2012.01.01-ig
19. 2012.01.01-ig
20. 2012.01.01-ig
21. 2012.01.01-ig
22. 2012.01.01-ig
23. 2012.01.01-ig
24. 2012.01.01-ig
25. 2012.01.01-ig
26. 2012.01.01-ig
27. 2012.01.01-ig
28. 2012.01.01-ig
29. 2012.01.01-ig
30. 2012.01.01-ig
31. 2012.01.01-ig
32. 2012.01.01-ig
33. 2012.01.01-ig
34. 2012.01.01-ig
35. 2012.01.01-ig
36. 2012.01.01-ig
37. 2012.01.01-ig
38. 2012.01.01-ig
39. 2012.01.01-ig
40. 2012.01.01-ig
41. 2012.01.01-ig
42. 2012.01.01-ig
43. 2012.01.01-ig
44. 2012.01.01-ig
45. 2012.01.01-ig
46. 2012.01.01-ig
47. 2012.01.01-ig
48. 2012.01.01-ig
49. 2012.01.01-ig
50. 2012.01.01-ig
51. 2012.01.01-ig
52. 2012.01.01-ig
53. 2012.01.01-ig
54. 2012.01.01-ig
55. 2012.01.01-ig
56. 2012.01.01-ig
57. 2012.01.01-ig
58. 2012.01.01-ig
59. 2012.01.01-ig
60. 2012.01.01-ig
61. 2012.01.01-ig
62. 2012.01.01-ig
63. 2012.01.01-ig
64. 2012.01.01-ig
65. 2012.01.01-ig
66. 2012.01.01-ig
67. 2012.01.01-ig
68. 2012.01.01-ig
69. 2012.01.01-ig
70. 2012.01.01-ig
71. 2012.01.01-ig
72. 2012.01.01-ig
73. 2012.01.01-ig
74. 2012.01.01-ig
75. 2012.01.01-ig
76. 2012.01.01-ig
77. 2012.01.01-ig
78. 2012.01.01-ig
79. 2012.01.01-ig
80. 2012.01.01-ig
81. 2012.01.01-ig
82. 2012.01.01-ig
83. 2012.01.01-ig
84. 2012.01.01-ig
85. 2012.01.01-ig
86. 2012.01.01-ig
87. 2012.01.01-ig
88. 2012.01.01-ig
89. 2012.01.01-ig
90. 2012.01.01-ig
91. 2012.01.01-ig
92. 2012.01.01-ig
93. 2012.01.01-ig
94. 2012.01.01-ig
95. 2012.01.01-ig
96. 2012.01.01-ig
97. 2012.01.01-ig
98. 2012.01.01-ig
99. 2012.01.01-ig
100. 2012.01.01-ig

A Numi-Tórem Finnugor Alapítvány az ELTE Finnugor Tanszéke oktató- és kutatómunkájának támogatására jött létre. Az alapítvány segítségével teszi lehetővé az *Urálsztikai Tanulmányok* és a *Budapesti Finnugor Füzetek* című tanszéki sorozatok kiadását.

A Numi-Tórem Finnugor Alapítvány közhasznú tevékenységet folytat, ezért számára a személyi jövedelemadó 1%-a átutalható, illetve az anyagi támogatást nyújtó magánszemélyeknek és cégeknek adókedvezményre jogosító igazolást adhat ki.

Az alapítvány bankszámlaszáma:

10200830-32318760,

adószáma:

18060243-1-43.

Segítségét előre is köszönik az alapítók.

A Budapesti Finnugor Füzetek megvásárolható kötetei

5. Janurik Tamás: Az észti nyelv alapjai (oktatási segédanyag)..... 180 Ft
Budapest 1997, 31 p.
6. Janurik Tamás: A szőlő nyelv alapjai (oktatási segédanyag) . 180 Ft
Budapest 1997, 31 p.
10. Rédei Károly: Őstörténetünk kérdései
(a dilettáns nyelvhasználatáról)..... 300 Ft
Budapest 1998, 68 p.
11. Bereczki András: A finn történelemről magyarul megjelent
művek bibliográfiája 1997-ig..... 400 Ft
Budapest 1999, 56 p.
12. Klima László: Finnugor történeti chrestomathia I. 400 Ft
Budapest 1999, 76 p.
13. Vikár Béla-bibliográfia.
Összeállította és szerkesztette: Terbócs Attila..... 800 Ft
Budapest 1999, 72 p.
14. Mészáros Edit: Az erza-mordvin nyelv alapjai
(oktatási segédanyag)..... 800 Ft
Budapest 2000, 78 p.
15. Domokos Johanna: A számi költészet fordíthatóságáról..... 900 Ft
Budapest 2000, 92 p.
16. Kozmács István: Az udmurt (votják) nyelv alapjai
(oktatási segédanyag)..... 900 Ft
Budapest 2001, 96 p.
18. Klima László: Finnugor történeti chrestomathia II. 900 Ft
Budapest 2002, 87 p.
19. Klima László: Finnugor történeti chrestomathia III. 900 Ft
Budapest 2005, 90 p.
20. Szofia Onyina: Szinjai hanti társalgási szótár
(nyelvtani vázlattal és szójegyzékkel)..... 900 Ft
Budapest 2009, 87 p.
21. Szofia Onyina: Szinjai hanti szövegek..... 1500 Ft
Budapest 2011, 70 p., CD-melléklettel
22. Csepregi Márta: Szurguti hanti folklór szövegek..... 1000 Ft
Budapest 2011, 137 p.